

Biblioteca Centrală
Municipală
Hirsova - Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Ekaterina Maximova și Vladimir Vasiliev, interpreții principali ai baletului „Spărgătorul de nuci”, prezentat într-o nouă montare la Teatrul Mare din Moscova

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

IN ACEST NUMĂR:

**Matematicieni
fără voce**

**Vulcanii și biografia
planetelor**

TELEPATIA NU MAI ESTE O ENIGMĂ?

**Hollywood,
bilanț 1965**

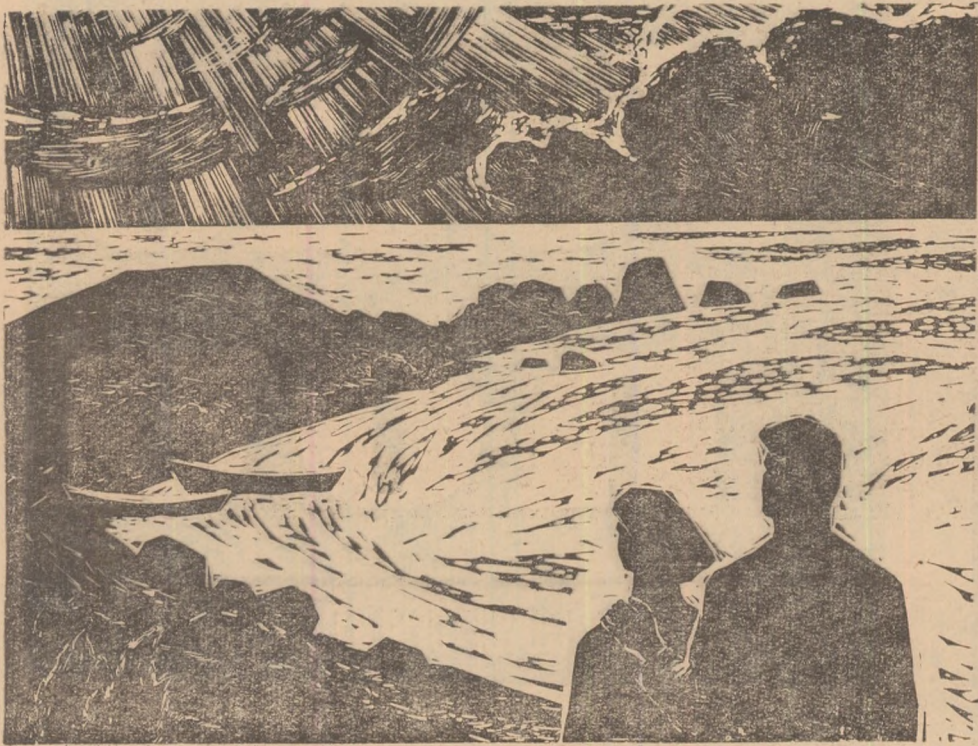
**Un cuib
de piatră**

Laboranta Alla Gronkina are grijă ca, înainte de a fi expediat consumatorilor, petrolul să fie „degustat” de aparate speciale

ANUL XXII
14
(1099)
8 aprilie 1966
12 pagini, 1 leu

I. Torn

Țărutul natal (Linogravură)

PROZĂ

Judecătorul

Am călătorit aproape două luni pînă la fostul centru raional Hosed-Hard. Mai întîi am navigat pe Peciora, apoi pe Us pînă la așezarea Adzibab. De aici am mai piuit o sută de kilometri, într-o barcă remorcată împotriva curentului de atelaje de pe țăr. În 1945 fuseseră repartizate în regiune cinci eleve ale școlii sanitare regionale; două într-o parte, două într-alta, iar pe mine mă trimiseseră în cel mai depărtat raion — Hosed. Aveam pe atunci optsprezece ani și nu mă temeam de nimic. Șeful secției sanitare din Hosed m-a anunțat, însă, că voiajul meu nu se terminase; raionul mă repartizase în așezarea Sinkin Nos. Am plecat într-acolo cu o sanie la care erau înhamăți reni, conduși de un bun cunoscător al locurilor, pe nume Ledkov, și împreună cu judecătorul Rocev, care fusese numit în aceeași așezare.

Drumul era lung. Călătoream zi și noapte, întrucît Ledkov se orienta bine și pe întineric. Deodată, însă, a oprit sania și cu nuiaua lungă cu care mîna renii a început să încerce zăpada. Apoi ne-a spus:

— E o groapă aici. Rămîneți pe loc. Ne-am oprit și-am așteptat pînă a reușit să ocolească vîgăuna fără fund. După care n-a mai scos din nou nici un cuvînt, zeci și zeci de kilometri.

Mai mult s-a ocupat de persoana mea judecătorul Rocev. Avea vreo treizeci de ani, dar mie mi se părea ceva mai în vîrstă și mai aspru decît era într-adevăr, fie din pricină că era neîndrăgitor, fie din pricină că eu eram foarte tînăra. Lui nici nu-i trecuse, însă, prin minte că cineva l-ar putea judeca așa. Mă înconjură tot timpul cu atențiile lui. Imi tăia pîinea cu toporul, mă ferea de vînt, îmi săpa în zăpadă culcușul pentru dormit. Botezasem acest adăpost vizuină de potirniche, pentru că și potirnichele albe se îngropau și dormeau în zăpadă.

Aflam că se făcuse ziuă în felul următor: scoteam afară o mîna, o ridicam și dacă o vedeam însemna că se luminase. În dimineața aceea bătea un vînt aspru, care mătura zăpada și o îngheța.

M-am trezit și am simțit că zăpada mă ținea strîns în brațele ei și abia am reușit să fac un semn cu mîna. Rocev s-a apropiat de mine, m-a dezagropat din zăpadă și m-a ajutat să mă ridic.

În jur era o lumină albă, strălucitoare, care îți lua ochii. Nu vedeam nimic. Nu-l vedeam nici pe Ledkov și nici renii. Rocev îmi spuse:

— Liza, nu te speria. Ledkov vine imediat... Acuș, nu te speria.

— De ce să mă sperii? l-am întrebat și m-am depărtat cîțiva pași de judecătorul Rocev. Ce s-a întîmplat? Nu mă sperii deloc. Dar nu-l văd pe Ledkov. Și nici renii.

— De ce țipi? Ți-am spus doar că n-are de ce să-ți fie frică. Au dat lupii peste noi și renii au luat-o la fugă. Ledkov s-a dus să-i caute. Asta-i tot.

— Asta-i tot? am întrebat eu. Rocev s-a așezat lîngă mine și am început să așteptăm. Sania era pe aproape, lîngă un tufiș mărunt. Am încercat să smulgem tufișul și să aprindem un rug, dar tufișul era atîta de mic, că abia s-a aprins focul și s-a stins numaidecît.

Nu mai știu cît timp a trecut. Probabil că destul de mult. Deodată, judecătorul mi-a spus:

— M-aș duce să caut un cort. Dacă gă-

sesc unul pe aproape, sîntem salvați. Ce spui?

Atunci mi-am zis: „Ah, așa carevasă-zică? Vrea să mă părăsească. Să plece singur și să mă lase în tundră. Cu mine împreună, nu ajunge departe”.

Nu-mi era frică, dar eram jignită. Atît de jignită încît am început să ard și, fără să vreau, lacrimile au dat să mi se rostogolească pe obraji.

— Cu ce drept, i-am spus, vrei să părăsești o femeie în tundră? Ce lege va da dreptul s-o faceți?

Acum totul mi se pare caraghios, dar atunci repetam tot timpul: „Ce lege?” De parcă lucrul cel mai important era respectarea legii.

Rocev mă privi mirat: — Liza, dar nu m-am gîndit nici un moment, am vrut numai... Pe cuvînt de onoare! M-am gîndit la amîndoi. Pentru numele lui Dumnezeu, nu mai plînge, nu plec, nu mă duc nicăieri. Dacă vrei, înghețăm aici împreună.

Și așa am rămas să înghețăm împreună. M-a luat lîngă dînsul, să mă apere de vînt și a început să-mi povestească nu mai știu ce despre el. De la suflet la suflet. Era foarte bine. Apoi am văzut, deodată, un punct. La început am crezut că mi s-a părut. Dar iar l-am zărit și iar am crezut că mi se pare.

Curînd, însă, mi-am dat seama că sînt niște reni. L-am zărit și pe Ledkov, care-i căutase tot timpul... Am reușit să ajungem pînă la primul cort înainte de a se lăsa noaptea. Am fost bine primiți, s-a făcut foc pentru noi, am fost tratați cu ceai și cu slînă înghețată. Apoi, gazdele au început să ne cînte niște cîntece străni și lungi. Ledkov ne traducea. Era vorba despre o tînără doctoriță care nu se speria de imensitatea tundrei și venise să lucreze acolo. O așteptau de mult și au îndrăgît-o. Oamenii cîntau, iar mie mi se lipiseră ochii de tot. Imi lăsasem capul pe umerii lui Rocev, judecătorul meu, și-mi era tare cald.

A. Pristavkin

EDITORIALE

Poezia rusă din secolul XIX

A treia ediție a antologiei „Poezia rusă din secolul al XIX-lea”, apărută sub îngrijirea lui N. Gaidenkov, s-a bucurat de un evident succes de librărie.

Antologia se deschide cu versuri de Derjavin, se încheie cu versuri de Bunin și Gorki și are ambiția să reunească, pe de o parte, cele mai bune creații ale liricii clasice ruse, iar pe de altă parte să redescopere pentru cititorii din zilele noastre un număr de poeți valoroși uitați cu totul sau intrați, pe nedrept, în penumbra unor aprecieri nejustificate.

Îngrijitorul ediției a reușit, în bună măsură, să-și atingă țelurile propuse. Diversele capitole ale culegerii dau cititorilor imagini clare despre creația diferiților poeți. Astfel, selecția din opera lui Baranski reușește să transmită principalele caracteristici ale liricii poetului, cu poezia naturii ruse și versurile lui filozofice.

Mult mai dificilă a fost sarcina de a include în antologie o seamă de poeți uitați. Unii dintre ei, ca Lukian Andreievici Iakubovici, de pildă, n-au mai fost editați de la începutul secolului trecut. Dar cele cinci poezii de Iakubovici rețin atenția cititorului prin intensitatea sentimentelor și pregnanța expresiei. Versurile lui N. Korb și N. Gherbel sînt interesante fie și pentru faptul că prevestesc unele motive din creația lui Alexandr Blok.

În același timp, Gaidenkov a inclus în antologie versuri de Nadson, Tofanov, Mirra Lohvițkaia, care s-au bucurat de o mare audiență la timpul lor, precum și poeziile unor poeți revoluționari ca Radișcev, Pnin, Popugaev, Bestujev, Kiuhelberker și alții.

Volumul mai cuprinde versuri de Andrei Turghenev și Nikolai Stankevici, câteva poezii viguroase de P. Șumahr, versuri de K. Lidov, un talentat poet pe nedrept uitat și altele.

Valoarea culegerii este sporită de comentariile lui N. Gaidenkov, succinte, pătrunzătoare și exacte.

VITRINA

Proiecțiile Revoluției

Un volum masiv de nuvele *) mijlocește cititorului român contactul cu creația prozatoarei sovietice Lidia Seifulina, mai exact, cu opera ei din deceniul al treilea al secolului nostru (o singură povestire e din anul 1934). Este firesc deci ca proza Seifulinei, care a debutat chiar la începutul anilor douăzeci, să ne transmită, rînd pe rînd, cîteva dintre proiecțiile esențiale ale Revoluției, așa cum apăreau atunci, în primii ani de la instaurarea puterii sovietice.

Nuvela „Alexandru Makedon”, de pildă, este o replică la un filon tradițional al literaturii ruse, de la Pușkin încocoare: destinul „omului mărunt”. Condiția umană a eroului Seifulinei este accentuată de numele legendar pe care îl poartă. Existența lui Alexandru Makedon evoluează, pînă la Revoluție, în modul cel mai banal cu putință și punctul cel mai înalt pe care reușește să-l atingă este indeletnicirea de funcționar, mai mult decît umil, și o familie împovărată de șase copii. Din acest cămin al umilinței își ia, însă, zborul Liza, fiica mai mare a Makedonilor, care se smulge firesc din ambianța familiei, alăturîndu-se mișcării revoluționare ruse, pentru ca după victoria Revoluției și tălăl ei să părăsească pe aceeași cale.

În această a doua existență a lui, Alexandru Makedon dovedește ce resurse de umanitate autentică ascunde sub înfățișarea lui modestă și cît de vitregă fusese lumea care îl obligase la o viață cenușie. Cu „Delieventii”, Seifulina anticipează cu cîțiva ani „Poemul pedagogic” al lui Makarenko. Ca și acesta din urmă, Seifulina ridiculizează și reduce la absurd vechile principii și practici pedagogice, inoperante în fața unor realități pe care nu le prevăzuseră. Grigori Peșkov și ceilalți „deficienți morali” rămîn nepăsători față de dogmele pedagogice, dar se dovedesc extrem de sensibili la atmosfera pe care o țese Martinov, pedagogul fără diplomă atmosferă alcătuită din încredere, dragoste și muncă liberă.

În „Virinea” se încrucișează două motive foarte diferite. Primul l-am putea defini ca momentul apariției, existenței și dispariției unui sfînt. Savel Magara (un fel de Petrache Lupu) se simte, într-o bună zi, posedat de duhul sfînt, duce cîțiva ani o viață corespunzătoare și termină cu acest mod de existență chiar atunci cînd încearcă să se săvîrșească din viață ca un sfînt. Al doilea moment, transformarea Virinei. Cu acest personaj feminin Seifulina proiectează simbolic, deși fără o asemenea intenție, esența inoierilor, așa cum țîneau ele din adîncurile unor stări de lucruri multisekulare. Virinea este o femeie splendidă, viguroasă, de o mare robustețe sufletească, dincolo de aventurile ei accidentale care nu sînt deloc caracteristice. Zbuciumul ei orb are drept scop împlinirea, o împlinire pe care o caută cu patimă, cu o înverșunare nestînsă și care o ajută să rămînă neîntinată de peripețiile amoroase pe care le străbate ca sub un somn hipnotic. Întîlnirea cu Pavel Suslov îi aduce supremă satisfacție de a-și simți pîntecul rodind și de a participa la o mișcare ce-i purifică întru totul existența.

Apariția acestor nuvele a fost salutată, la vremea lor, cu entuziasm și ecoul lor în Uniunea Sovietică și peste hotarele ei

*) Lidia Seifulina: „Nuvele”. Editura pentru literatură universală, București — 1966.

a fost impresionant. Acum, după 40 de ani, e firesc să ne întrebăm cît de rezistente s-au dovedit ele la eroziunea neînduplecată a timpului. Scrise fără preocupări stilistice speciale, sub presiunea unui material de viață clocotitor, nuvelistica Seifulinei impresionează și astăzi prin acuratețea și verva desenului psihologic.

În această direcție, măsura autentică a posibilităților prozatoarei și-a găsit cea mai bună expresie în personajul principal din nuvela Kain-Kabak. Cele cîteva pagini din biografia lui Grigori Alibaev, încercată de o copilărie și adolescență agitate, susțin o existență aventuroasă și dau naștere unei filozofii a trăirii pline de originalitate. Urmărim personajul trecînd prin toate situațiile posibile și imposibile, din copilărie și pînă la bătrînețe, pe o linie sinoasă la început, dar care începe să coboare atunci cînd indiferența lui Alibaev în fața morții nu-i mai este solicitată la fiecare pas și această principală calitate a lui se usucă, transformîndu-l într-o ființă larvară.

Cu această esențială dispoziție de a-ți pulsul psihologic al personajelor ei, oricît de neregulat ar bate el, Seifulina a închis între paginile nuvelilor amintite cîteva reprezentări extrem de caracteristice pentru o epocă ce continuă să influențeze destinele omenirii.

P. G.

LUMEA IDEILOR

Leonov

și misiunea scriitorului

Sub titlul „Literatura și epoca”, recent a apărut la Moscova un volum de Leonid Leonov care înmănușează reflecțiile scriitorului asupra destinelor literaturii sovietice.

Leonov a dorit să „ia cunoștință la masa de lucru cu natura schimbărilor calitative, devenite acum evidente și prezente în toate activitățile literare...” și împreună cu el cititorul străbate drumul pe care l-a parcurs literatura sovietică în strădania ei de a influența formarea omului nou. Dialogul lui Leonov cu cititorul începe printr-un scurt articol despre călătoria făcută la Sorrento, în 1927, unde l-a întîlnit pe Gorki și culminează cu înflăcărutul mesaj rostit, la 6 august 1963, în fața participanților la sesiunea de la Leningrad a Comunității europene a scriitorilor. Cu acest prilej, Leonov a abordat — se știe — problemele romanului, considerate în contextul aspectelor cruciale ale actualității. El „pledează cauza romanului”, socotînd că motorul dezvoltării actuale a acestuia este necesitatea imperioasă a scriitorilor moderni de a pune în lumină multiplele legături, care merg stringîndu-se din ce în ce mai mult, dintre individ și mediul ambiant.

Interacțiunea aceasta dintre individ și societate, afirmă Leonov, îi determină în mod necesar pe scriitori să perfecționeze romanul. Iar modalitatea de a realiza acest deziderat este, pentru Leonov, „îmbogățirea bagajului de idei și de imagini, încărcătura de conștientă ale rațiunii și spiritului nostru”.

Problemele romanului l-au îndreptat apoi, în mod necesar, pe autor către problemele lumii în general, l-au făcut să mediteze asupra scăderilor veacului nostru. Evocînd responsabilitatea morală a omului și a umanității pentru urmările pe care le pot avea actele ce dăunează civilizației, Leonid Leonov are accente care mărturisesc, deopotrivă, un spirit clarvăzător și un suflet generos. „Oamenii merită să fie ajutați în munca lor, în înțelegerea bogăției pe care o reprezintă — scrie el; trebuie să-i ajutăm în schimbarea prin care trec, să accelerăm promovarea a tot ce apare mare, nou, absolut...”

CONGRESUL AL XXIII-lea AL P.C.U.S.

Sub semnul marelui eveniment

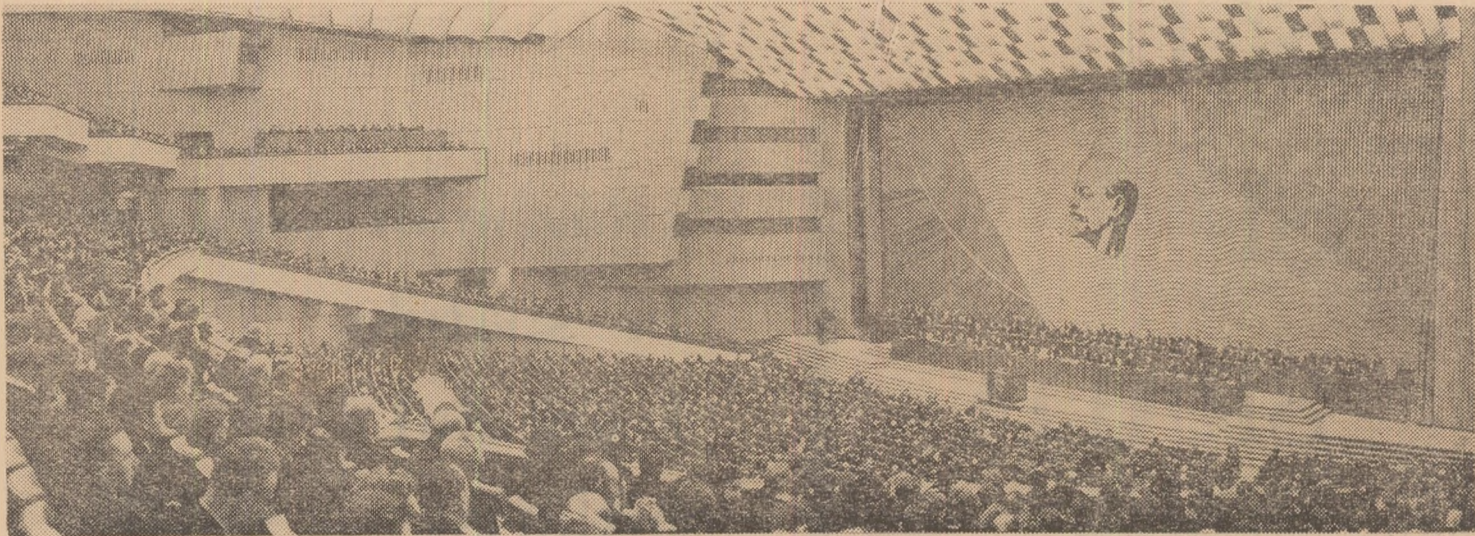
„Oriunde te-ai duce, cu oricine te-ai întâlni zilele acestea, pretutindeni discuția se poartă în jurul aceleiași teme — Congresul al XXIII-lea al P.C.U.S.” — scria zilele trecute în „Pravda” G. Komelkov de la Uzina de fibre sintetice din Voljsk. Și, într-adevăr, evenimentul a reținut atenția opiniei publice sovietice într-o măsură fără precedent. Mai mult, poporul sovietic are o veche tradiție de a sărbători asemenea evenimente cu succese în muncă. De aceea Congresul a putut consemna nenumărate vești despre izbăvirile dobândite în această perioadă de colective din întreprinderi industriale și instituții, de pe șantiere, din colhozuri și sovhozuri, de lucrători din institute științifice și organizații de creație. Citindu-le, întrezești cum imensele întinderi ale Uniunii Sovietice sînt cuprinse de la un capăt la altul de un puternic entuziasm în muncă.

Donbassul vestește că minerii de la combinatul „Artemugol” au extras peste plan 20.600 de tone de cărbune, Uzina de tractoare din Minsk raportează că și-a îndeplinit angajamentele producînd peste planul trimestrial treizeci de tractoare; treizeci de mii de raționalizatori și inventatori din R.S.S. Lituaniană au creat fondul inovatorilor „Congresul al XXIII-lea al P.C.U.S.”, Baškiria a descoperit noi zăcăminte de țifci, noul combinat chimic al Kazahstanului, „Gurievsk”, a început să producă polietilenă, cunoscuta uzină „Uralmașzavod” a construit înainte de termen două mașini pentru India.

Colectivul depoului Moscova-Triaj unde în 1958, în ajunul Congresului al XXI-lea al P.C.U.S. a început mișcarea pentru munca comunistă, a socotit ca o datorie de onoare să-i încredințeze pe delegații la Congres că feroviarii moscoviți sînt fideli vechilor tradiții de muncă și că vor lupta și în viitor pentru transpunerea în viață a măsurilor prevădute ale partidului. „Sîntem bucuroși să raportăm că am îndeplinit angajamentele pe care ni le-am luat în cinstea Congresului al XXIII-lea al P.C.U.S.” — au scris ei.

Din toate colțurile țării au sosit astfel de daruri pentru Congres, cum au fost ele numite. Ele s-au concretizat în noua navă „Baškiria”, cu un deplasament de 10.000 de tone, lansată la apă de constructorii navali din Leningrad sau în descoperirea unui savant sovietic — folosirea ceasurilor atomice pentru a afla noi „capricii” în rotația Pămîntului în jurul axei sale — în mașina universală de turnare pentru Uzina de feroaliaje din Nikopol sau în locomotiva cu aburi universală de 2400 c.p., în macarua autopropulsată construită din economii de un colectiv de consomoliști de la Uzina de mașini din Odesa etc. După cum tot zilele acestea a intrat în funcțiune a doua tranșă a conductei Buhara-Ural (care va atinge capacitatea proiectată pînă la sfîrșitul cincinalului) iar la Voljsk a început să lucreze o uzină de fibre sintetice avînd o capacitate sensibil mai mare decît se prevăzuse inițial.

Luni după amiază „Pravda” a scos o ediție specială anunșînd plasarea pe orbită circumlunară a satelitului „Luna-10”. Ediția specială cuprindea în același timp o scrisoare a constructorilor satelitului către Congresul al XXIII-lea al P.C.U.S. și mesajul de felicitare adresat constructorilor de către participanții la Congres. În fiecare zi zărele sovietice aduc nenumărate vești similare și fiecare din ele este o altă mărturie a elanului cu care oamenii sovietici pășesc în noul cincinal.

In Sala Congresului

CONSTRUCȚII NAVALE

Putere maritimă de prim rang

Presă occidentală comentează mult în ultima vreme succesele dobîndite de Uniunea Sovietică în făurirea unei puternice flote comerciale. Ziarele și revistele burghize constatî nu fără amărăciune: U.R.S.S. devine una din cele mai mari puteri maritime ale lumii.

Reproducem mai jos textul prescurtat al unui articol recent publicat în revista „Reporter” din New York.

Nu de mult, mii de englezi s-au îndreptat spre portul Londrei pentru a vedea noul transatlantic sovietic de pasageri „Alexandr Pușkin”. A fost o prezentare solemnă a vasului sovietic în fața publicului occidental. Spectatorii au admirat forma aerodinamică a vasului.

De altfel, după cît se pare, nici o altă țară nu se poate compara cu Uniunea Sovietică, care în cursul ultimilor zece ani a construit una din cele mai mari flote comerciale de pe glob. Pentru prima dată, Uniunea Sovietică se va încadra astfel permanent și cu drepturi depline în navigația oceanică occidentală.

Iarna trecută au navigat pe ruta Montreal — porturile Mării Nordului numai trei vapoare cu un tonaj de 7500 tone, deși cu echipaje avînd o bogată experiență de navigație. Acesta a fost începutul.

Acum, vasele sovietice fac curse regulate pe rutele internaționale. Vasul „Ivan Franko”, care anul trecut a făcut croaziere cu turiști, se pregătește acum să încheie contracte cu o organizație franceză de turism pentru transportul turiștilor francezi în Marea Caraibilor și Mediterană. Un alt transoceanic sovietic va transporta elevii englezi pe rutele scandinave. Pe de altă parte, Uniunea Sovietică depune toate eforturile pentru a acoperi cu nave proprii 75 la sută din necesitățile transportului comercial sovietic.

Un număr record de ofițeri absolvă anual instituțiile de învățămînt maritim al U.R.S.S. Flota comercială sovietică se va îmbogăți cu sute de nave noi. În curînd vor fi inaugurate cîteva noi rute. Acestea vor lega Rusia cu țări cu care înainte nu avea relații comerciale.

Intr-un celebru curs de strategie navală, ținut la colegiul militar naval din Newport de căpitanul Magan acesta spunea că „Rusia are un comerț maritim neînsemnat, cel puțin cu vase proprii, pavilionul comercial sovietic poate fi rareori văzut pe mări și în nici un caz n-o putem numi putere maritimă...”. Cu mai puțin de 10 ani în urmă această afirmație a lui Magan era îndreptățită. Dar într-un răstimp scurt Rusia a făcut un salt considerabil și se află astăzi pe locul șapte în ierarhia puterilor maritime ale lumii. Tonajul navelor sovietice a ajuns la circa 7 milioane de tone. Luînd în considerare faptul că, conform planurilor actuale, flota sovietică va crește anual cu mai bine de un milion de tone, pînă în 1980 Uniunea Sovietică va avea un tonaj de 20 de milioane de tone, adică o flotă de talia celei de astăzi a Angliei.

Iar dacă navigația occidentală se va restrînge în viitor în același ritm ca cel de

azi și dacă va surveni o oarecare întîrziere în planurile japoneze de intensă expansiune comercială, rușii ar putea deveni posesorii celei mai puternice și moderne flote comerciale din lume. Specialiștii maritimi londonezi scotesc că, privit prin prisma însemnătății sale politice, acest program este întrecut numai de succesele dobîndite de Uniunea Sovietică în spațiul cosmic!

În momentul de față Rusia face comerț, utilizînd vase proprii, cu mai bine de 60 de țări. Nave sovietice pornesc din porturile Mării Baltice, Mării Negre și Orientului îndepărtat spre toate regiunile Asiei, Africii, Oceanului Indian, bazinul Caraibilor, America de Sud, Marea Mediterană și în număr tot mai mare spre Canada. Traulerele sovietice, deși formal nu fac parte din flota comercială, pot fi văzute pretutindeni: lingă țărmurile Australiei, Africii de sud-vest și Antarcticii.

Noel Mostart

ZOO TEHNIE

Balada zibelinei

„Cine va cuteza să predea o zibelină vie unui străin, va fi scurtat cu un cap” — spunea un ukaz al țarului Ivan cel Groznic. Într-adevăr, zibelinele sînt foarte prețuite deoarece, așa a hotărît natura, nu trăiesc decît în Siberia și Extremul Orient. În afară de aceasta zibelinele, sălbătice cum puține animale sînt pe lume, nu pot fi prinse în capcane sau vîinate decît într-un număr mult mai redus decît necesitățile pieții de blănuri. Acesta e și motivul pentru care zootehnicienii sovietici au hotărît să se ocupe serios de problema zibelinelor.

La început, zibeline capturate au fost transferate în Grădina zoologică din Moscova unde au început să primească o îngrijire ieșită din comun: lapte, pui, nuci de cedru, băi, vitamine. Valorosul animal era hrănit pînă și cu vin! Cu toate acestea, zibelinele refuzau cu încăpăținare să se reproducă în captivitate. După un timp, însă, misterul a fost lămurit. Lingă cuști au fost instalați observatori care au stabilit că anotimpul de înmulțire al acestor animale cu blană scumpă nu este primăvara, ca al celorlalte viețuitoare, ci sfîrșitul verii. Or, zootehnicienii nu izolau perechile decît primăvara! Acesta era secretul, pe care zibelina l-a păstrat cu străznicie secole de-a rîndul.

După obținerea primelor progeneraturi în Grădina zoologică din Moscova, zibelinele au fost transportate la o fermă special înființată în localitatea Pușkino, unde au continuat să se înmulțească. Se mai ridică, însă, o problemă: cum să convingi zibelinele să țină seama de capriciile modei? Căci casele de modă cereau blănuri negre, iar asemenea zibeline rar pot fi întîlnite în taiga.

Cînd au început experiențele de selecție, în sovhozul de la Pușkino nu existau decît cîteva exemplare de zibelină neagră. Speciile selecționate pentru încrucișare, au hotărît însă zootehnicienii, trebuiau să aibă o proprietate esențială, anume capacitatea de a transmite progeneriturilor culoarea neagră a blănii. Ceea ce, în biologie, se numește selecție orientată. Grija cu care au fost sortate perechile a sfîrșit prin a da rezultatele așteptate: astăzi, în cuștile sovhozului se găsesc numai zibeline negre, ale căror blănuri de cea mai bună calitate au primit anul trecut, la Leipzig, Medalia de aur.

Ce te faci însă — din nou — cu moda? Căci, între timp elegantele noastre tovarășe de viață au început să ceară zibeline albastre, albe și, imaginați-vă, chiar bej!

Deocamdată, asemenea blănuri încă nu există dar, ne asigură „vrăjitorii” de la Pușkino, cu puțină răbdare vor putea fi întîlnite în magazine.

TRANSPORTURI

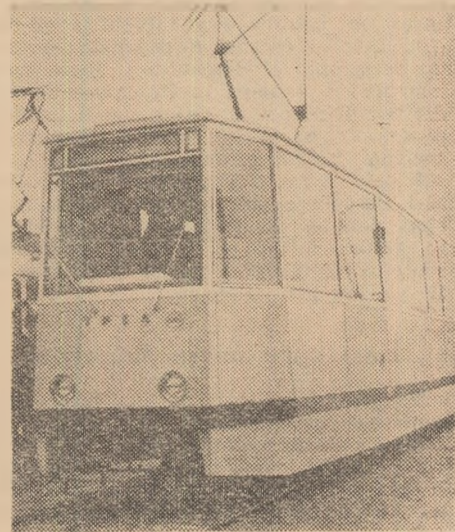
O dorință numită tramvai...

Parcul de tramvaie al Moscovei a sporit recent cu un vehicul pentru realizarea căruia s-au făcut multe studii, nenumărate experiențe și nu mai puțin încercări practice. Este vorba de un tramvai cu caroseria construită în întregime din material plastic (în special rășini poliesterice) pe suport textil și fibre de sticlă.

Evident, nu e prima oară cînd materiale de acest fel sînt utilizate la caroserii de vehicule. La autobuze de pildă, a devenit chiar foarte obișnuit ca un anumit număr de părți auxiliare externe și alte părți neportante să fie astfel construite. După cum oricine știe că există turisme cu caroseria integral fabricată din mase plastice.

Nici un constructor n-a mers, însă, mai departe în această direcție, adică nu s-a hazardat în construcții mai mari de trei-cinci metri. Tramvaiul moscovit „Ural” are însă o lungime de unsprezece metri și o capacitate maximă de 135 de călători.

Noua soluție a fost adoptată din mai multe motive. În primul rînd pentru că prin reducerea substanțială (cu circa o treime din greutatea unei caroserii con-

venționale) a masei vehiculului scad în mod considerabil consumul de energie și uzura roților. În felul acesta se crează, pe de altă parte, posibilitatea de a adapta șasiuri mai ușoare și motoare de mai mică putere menținînd totuși caracteristicile de viteză și accelerație anterioare.

În același timp, costul construcției, realizată la rece, e foarte mic, iar în ceea ce privește întreținerea nu mai sînt necesare tratamentele împotriva ruginii și vopsirile repetate.

Singura necunoscută este, deocamdată, rezistența la uzura vremii. Rășinile tînd, se știe, să „îmbătrînescă”, devin mai rigide și se pot fisura. Nu e mai puțin adevărat, însă, că acest proces se face observat după cîteva ani de utilizare și survine foarte gradat. Constructorii moscoviți consideră că e mult mai economic să se reconstruiască în întregime o caroserie din rășini sintetice după zece ani de utilizare, decît să se reconstruiască la doi-trei ani o caroserie metalică.

actualitatea

SCUT ȘI SPADĂ

„Războiul ascuns“ în spatele frontului hitlerist (VII)

1940... Letonia s-a alipit la U.R.S.S. Părăsind Letonia împreună cu majoritatea germanilor, Alexandr Belov, alias Johann Weiss, s-a stabilit la Lodz, în Polonia ocupată de hitleriști. Datorită unei recomandări, este angajat șofer la garajul Biroului central de repatriere din oraș, unde își începe activitatea de agent al serviciului de informații sovietic. Annelie Dietmar, gazda lui Weiss, rămasă văduvă de timpuriu și aproape părăsită de unicul ei fiu, Friedrich, care s-a dedicat în întregime politicii naziste, își revărsă asupra lui Johann toată duioșia ei de mamă.

Maria Bücher, economă la colonelul von Salz și prietenă din copilărie cu doamna Dietmar arată, la rîndul ei, un anume interes pentru Weiss. Motivul? Ea vede în Weiss un eventual pretendent la mina fiicei ei, Angelica, traducătoare la biroul colonelului Joachim von Salz.

Gruppenführerul SS Rheinhard Heydrich, conducătorul serviciului secret al Reichului și o vreme șeful poliției secrete prusace, — un ins înalt, ciolanos, cu ochi reci, fără viață, buze subțiri și nas subțire, coroiat — ordonase ca Herbert să fie eliberat din închisoare și trimis la biroul „Packet-Auktion“-ului. Heydrich era convins că acest ins, care-i datora viața, îi va fi foarte devotat și-i va executa orbește ordinele, deoarece știa că pentru cea mai mică abatere ar fi zvrilit numaidecît în închisoare și judecat ca otrăvitor al poporului german.

Iată de ce Herbert era extrem de corect în delicata misiune pe care o avea.

După ce-i înjură bine pe polonezi pentru că ascunseseră cele mai valoroase gobeluri din palatul Vavel, Herbert îi asigură pe toți oaspeții doamnei Bücher că se vor găsi mijloace care să-i silească pe tînui-tori să dezvăluie secretul. Dar chiar în clipa aceea Johann se interesă dacă domnul Herbert nu știa cumva ce se întîmplase cu „Madona cu blană de hermină“ a lui Rafael. Acesta, aruncîndu-i o privire plină de respect, începu să-i explice bucurios ce valoros era tabloul respectiv. Apoi îi spuse că dacă în organele serviciului de spionaj al Reichului ar lucra tineri instruiți ca Johann, multe opere de artă din teritoriile ocupate n-ar mai fi pierdute pentru Reich, deși, evident, subunități speciale din SS primiseră dispoziții să ia sub pază muzeele și colecțiile particulare, să-i descopere pe vechii custozii și, aplicînd metode corespunzătoare de interogare, să facă în așa fel încît nici un tablou, sculptură sau alt obiect de valoare să nu fie pierdut pentru Reich.

Pași spre inima Angelică

Fräulein Angelica, o fată cu fața palidă, aproape bolnăvicioasă, mai păstra încă stîngăcia adolescenței. Părea că picioarele-i slabe, încă neformate și minile-i lungi, fără vlagă, o stînghereau în mișcări iar fața-i îngustă, cu piele transparentă, unsă parcă cu parafină, era imobilă. Avea ochii albaștri mari și privirea cețoasă. Făcea impresia că niciodată nu spunea ceea ce gîndea.

La masă, Johann fu așezat în stînga Angelicăi. Aceasta îi zîmbi absentă și-l întrebă într-o doară, așa, ca să spună ceva: — Îți face plăcere să stai lîngă mine? — Ah, Fräulein, sînt încîntat — rosti numaidecît Johann, în timp ce-și așeza cu grijă șervețelul pe genunchi. Apoi, adăugă, dorînd vădit să-i intre în voie: — Cu ce vă pot servi?

— Mîncînc foarte puțin — răspunse pe același ton indiferent Angelica.

— Dar măcar cîteva fire de salată?

— Numai ca să-ți fac plăcere. Toarnă-mi, însă, puțin vin. Apoi se însufleți și-l întrebă curioasă:

— Ești combatant?

Johann clătîna negativ capul.

— Nu-i nimic, ai să fii! — replică sigură de ea Angelica. După care ridică privirea și rosti sentențios: — Ține minte, fricoșii și nepricepuții sînt întotdeauna uciișii primii.

— De ce să ne gîndim acum la lucruri

atîș de triste? — întrebă sincer nedumerit Johann.

— Nu mi-e milă de asemenea inși. De altfel, niciodată nu mi-a fost. Nu pot să am compasiune pentru cei care nu vor și nu știu să se bată.

— Sînteți membră a Uniunii fetelor germane? — se interesă Weiss.

— Da — răspunse apăsător Angelica...

La un moment dat, doamna Bücher, care-i urmărea aproape tot timpul cu luare aminte, se interesă din celălalt capăt al mesei:

— Ce discuți tineretul?

Johann zîmbi și întrebă, la rîndul lui, solemn:

— Îmi îngăduiți, stîmătă doamnă, să ridic paharul în sănătatea fiicei dv.?

Oaspeții începură să aplaude.

În schimb, Angelica îi aruncă o privire nemulțumită și, plecîndu-și privirea, rosti în șoaptă:

— Dacă vă place dv., sînt gata să recunosc că e un oraș splendid.

— Mie nu-mi place.

— În acest caz nici mie.

Angelica ridică nedumerită din sprîncene:

— N-ai o părere personală?

— Am impresia, Fräulein, că sînteți obișnuită ca nimeni să nu vă contrazică.

— Așa crezi dumneata?

— Mda, asta-i impresia mea.

— Probabil că ești dintre aceia care socotesc că femeia trebuie să repete ca un papagal tot ce spune bărbatul, că trebuie să i se supună orbește.

— Sînt sigur, însă, că dumneavoastră nu sînteți dintre acelea.

— Ai dreptate. Nu-mi place să-mi recunosc greșelile nici chiar față de mine.

— Bismark spunea: „Proștii afirmă că

— Ești prea amabil cu mine — după care se întoarse demonstrativ cu fața către celălalt vecin de masă și începu să discute cu el fără să-l mai bage în seamă pe Weiss.

Frau Bücher observă, bineînțeles, numaidecît că între fiica ei și Weiss se petrecuse ceva neplăcut: pe fața musafirului se putea citi o expresie vinovată. Ca să-l scoată din incurcătură îl întrebă:

— Domnule Weiss, din cite am auzit intenționezi să cumperi un garaj sau un atelier de reparații E adevărat?

Johann își dădu seama că gazda voia să-l prezinte oaspeților ca pe un tînăr cu intenții de afaceri serioase. Și pentru ca să apară în fața celor prezenți la sărbătorire în cea mai favorabilă lumină și să-i facă plăcere și doamnei Bücher, începu să-și împărtășească planurile de viitor.

Principala grijă a lui Weiss era, însă, de a atrage asupra-i atenția Angelicăi, de a-i cîștiga bunăvoința, lucru foarte necesar pentru el în momentul acela. E adevărat că Frau Dietmar, care se mîndrea sincer cu el, îl prezentase oaspeților în culori foarte frumoase, atribuindu-i și calități pe care nu le avea. Dar Johann ar fi vrut să găsească în special mijlocul de a stîrni interesul Angelicăi.

Observase că toți musafirii arătau un respect deosebit față de Fräulein Bücher. Pînă și mama ei, o femeie autoritară, de altfel, nu știa cum să-i intre în voie. Dar Angelica socotea că toate acestea i se cuveneau.

Între timp se aduse desertul. Weiss se afla din nou lîngă fată.

— Ce părere ai despre Litzmanstadt?

— Întrebă absentă Angelica, de parcă abia atunci și-ar fi observat vecinul.

— Dacă vă place dv., sînt gata să recunosc că e un oraș splendid.

— Mie nu-mi place.

— În acest caz nici mie.

Angelica ridică nedumerită din sprîncene:

— N-ai o părere personală?

— Am impresia, Fräulein, că sînteți obișnuită ca nimeni să nu vă contrazică.

— Așa crezi dumneata?

— Mda, asta-i impresia mea.

— Probabil că ești dintre aceia care socotesc că femeia trebuie să repete ca un papagal tot ce spune bărbatul, că trebuie să i se supună orbește.

— Sînt sigur, însă, că dumneavoastră nu sînteți dintre acelea.

— Ai dreptate. Nu-mi place să-mi recunosc greșelile nici chiar față de mine.

— Bismark spunea: „Proștii afirmă că

unitatea combatantă în care ar fi servit ar fi fost dat dezertor și deci n-ar mai putea face munca pentru care fusese trimis. Toată pregătirea lui, lungă și complicată, ar fi fost zadarnică, speranțele care se pusese în el s-ar fi năruit. Acum, însă, în casa doamnei Bücher i se ivea o posibilitate ispititoare, pe care nu trebuia s-o scape cu nici un preț.

La un moment dat, Angelica îl întrebă dacă nu avea prieteni, la care Weiss răspunse, mîhnit:

— Am avut un prieten bun — Heinrich Schwartzkopf, dar acum se află la Berlin, la un unchi al lui — Sturm-bannführerul Willi Schwartzkopf. După care adăugă prudent: — Dacă Heinrich ar fi alături de mine, n-aș duce-o așa de greu. De altfel, Willi Schwartzkopf s-a îngrijit o dată de mine: la recomandarea lui am fost primit la garaj.

— Ți-ar mai putea da o recomandare? — se interesă Angelica.

— Știi și tu... Poate că da — răspunse Johann cu o undă de îndoială în glas. Apoi adăugă: — Vedeți dumneavoastră, eu nu sînt o personalitate. Dar dacă Heinrich și-ar aminti de mine, cred că Sturm-bannführerul nu l-ar refuza.

Musafirii plecaseră pe la casele lor cînd Frau Dietmar intră în bucătărie ca să-l ia pe Weiss. Găsindu-i pe cei doi lîneri angajați într-o convorbire prietenească și dîndu-și seama că Angelica voia să-l ajute pe Johann, doamna Dietmar puse mina pe umărul lui și rosti mîndră:

— Johann, ai făcut astăzi o impresie foarte bună asupra tuturor. După care se adresă Angelicăi: — Știi, îl socotesc pe tînărul acesta singur pe lume ca pe fiul meu. Ajută-mi, te rog, să-l aranjez undeva. Ai doar atîtea posibilități!

Pe fața lui Johann înflori un zîmbet. Dar cobori imediat privirea ca să nu i se citească în ochi încordarea cu care aștepta răspunsul.

— Să încerc — rosti Angelica sărutînd-o pe frunte pe doamna Dietmar tinzîndu-i lui Weiss o mină fină, alba, umedă.

După cîteva zile, Frau Dietmar îi comunică bucuroasă lui Johann că, la rugămintea Angelicăi, colonelul Salz luase legătura prin telefon cu cei doi Schwartzkopf și că aceștia îi dăduseră relații favorabile despre Weiss. Biroul central de repatriere îi trimisese actele la serviciul Abwehrului. Iar dacă Gestapoul nu va avea obiecții, va fi angajat șofer la statul major al Abwehrului. Dar lucrurile aveau să mai dureze cîtva timp, pînă cînd Gestapoul avea să dea dezlegarea.

Johann își dădea, evident, seama că-și virise singur capul în gura Gestapoului și că cea mai mică inexactitate în actele lui sau cine știe ce greșală făcută la Lodz puteau echivala cu o condamnare la moarte precedată de lungi interogatorii, de tortură...

Bineînțeles, comunică toate acestea Centrului.

Dar lucrurile se sfîrșiră cu bine. Într-o zi, cînd se duse ca de obicei, în zori, la garaj, ca să-și pregătească camionul pentru noua zi de muncă, Keller se apropie de el și-i spuse morocănos:

— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

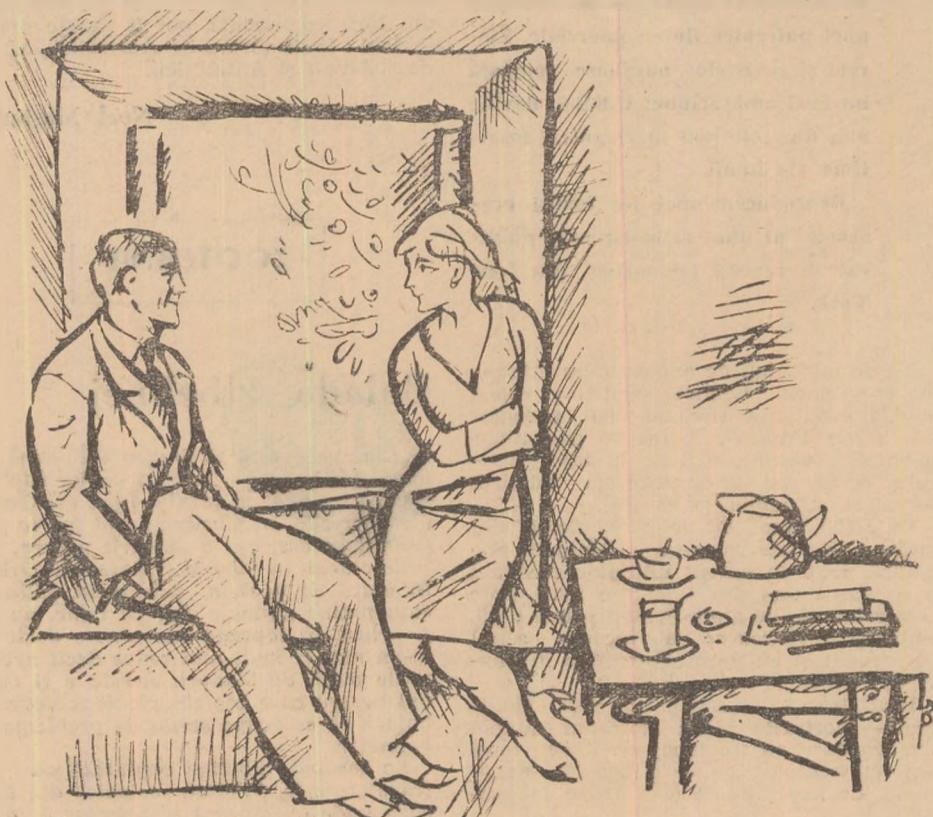
— Nu s-ar putea spune că nu ești descurcăreț! Te-ai aranjat bine! Apoi îi arătă un B.M.W. nou-nouț, cenușiu, abia ieșit de pe porțile uzinei, cu două cauciucuri de rezervă deasupra portbagajului și observă cu invidie: — Se pare că stîpinul dumitale e funcționar în spatele frontului...

Dar Keller se înșela.

Maiorul Axel Steinglitz își începuse cariera de agent al serviciului de spionaj încă înainte de primul război mondial. Fiu de țaran fără stare, lui Steinglitz îi fusese întotdeauna rușine de originea lui obscură și căutase să-și creeze o poziție solidă în corpurile ofiteresc, unde indeletnicirea de spion nu era socotită pe vremea aceea prea onorabilă, deși marele stat major arăta o deosebită simpatie pentru cei care se consacrau acestui gen de activitate.

— V. Kojevnikov

(Va urma)

Desen de G. Kalinoski

Ea și el

Cind Larisa Șepitko s-a înscris la Institutul unional de cinematografie toți cei care o cunoșteau credeau că intenționează să se facă actriță. După cum se poate constata și din fotografia alăturată, avea toate datele fizice pentru aceasta. Dar Larisa a ales regia, meserie deocamdată mai mult bărbătească, în care puține femei

Larisa Șepitko

și-au încercat forțele. Au urmat ani de învățătură conștiințioasă și de afirmare a unei personalități bine conturate. Un eveniment demn de semnalat din această perioadă a fost cunoștința ei cu studentul cineast Elem Klimov, viitor regizor și el și... viitor soț. Și fiindcă din acest punct destinele lor se contopesc, să ne ierte cititorul că vom împleți firele relatării.

Elem Klimov venise la facultatea de regie părăsind un alt institut moscovit, ale cărui cursuri le parcursese în bună parte. Prietenii au încercat să-l oprească de a face acest pas riscant: aici ești cunoscut, apreciat, acolo e o concurență acerbă și n-ai nici o garanție că ai să intri — i-au spus ei.

Dar dragostea pentru cinematografie a fost mai tare. De altfel încă de la examenul de admitere profesorii au remarcat la tînărul cu siluetă athletică o concepție de viață originală, talent și au înțeles că filmul este vocația lui reală.

Primul film al lui Elem Klimov a fost lucrarea lui de diplomă: comedia „Bine ați venit!”, primită cu entuziasm și ceea ce e mai important, cu hohote de ris atât de critică cât și de public. Filmul biciuiește burocratismul cu forța distrugătoare a risului.

Spre deosebire de soțul ei, Larisa Șepitko a debutat cu un film de o factură gravă, în care se împletesc destine umane complexe și evenimente încordate: „Arșița”, produs în studioul din Alma-Ata și evidențiat la cîteva festivaluri internaționale. În felul acesta, de la început cei doi soți regizori au vădit maniera de lucru, gusturi, caractere diferite.

Aceste deosebiri s-au păstrat și în următoarele filme ale lor. Elem Klimov a terminat recent „Aventurile unui dentist”, pe un scenariu al cunoscutului dramaturg A. Volodin. În „Aventurile unui dentist”, pe care Klimov îl consideră nu o comedie pură, ci o tragicomedie, joacă numai actori de teatru. În rolurile principale: Andrei Miagkov de la teatrul „Sovremennik” din Moscova și Alisa Freindlich de la teatrul „Lensovet” din Leningrad.

Dacă pentru filmul lui, Elem Klimov n-a avut nevoie să părăsească Moscova, Larisa Șepitko a stat în ultimul timp mai mult la Sevastopol. Ea turnează acolo exterioarele noului ei film „Căpitanul de gardă”, care are la bază un scenariu semnat de Nadejda Riazanțeva și Valentin Ejov. „Căpitanul de gardă” este închinat destinului greu al generației care și-a trăit tinerețea în război. Eroul principal al filmului este o femeie-pilot interpretată de talentata actriță Maia Bulgakova. Comedie și dramă... Iată cei doi poli în jurul cărora gravitează — deocamdată —

creația cuplului Larisa Șepitko — Elem Klimov. Cineva i-a întrebat o dată dacă n-ar vrea să facă un film împreună. „Ținem prea mult la pacea familiei noastre” — au răspuns ei.

● Noua producție a studioului din Odesa, „Țarii”, este consacrată nu foștilor împărați ai Rusiei, cum s-ar putea crede după titlu, ci familiei unite și oneste a pădurarului Mihail Țar.

● Revista „Iskusstvo Kino” ne informează că Louis Armstrong, marele cîntăreț și trompetist american, va juca în filmul muzical „Un om pe nume Adam”. El va interpreta rolul unui muzician bătrîn care, după mulți ani de insuccese, recîștigă dragostea publicului. Armstrong va avea ca parteneri pe popularul cîntăreț și actor negru Sammy Davis și pe fiul celebrului Frank Sinatra.

● Talentatul Anatoli Papanov reapare în filmul lui Evgheni Karelov „Copiii lui Don Quijote”, în care interpretează rolul unui medic bătrîn, poreclit, cu simpatie, cu numele faimosului personaj literar spaniol.

● Maxim Strauh, creatorul chipului lui Lenin pe ecran, a fost distins cu titlul de artist al poporului al U.R.S.S.

Hollywood,
bilanț 1965

La Hollywood, aprilie este o lună a bilanțurilor. În cursul ei se acordă mult rîvnitul premiu Oscar cu multiplele destinații: pentru cel mai bun film, pentru cea mai bună regie, pentru cele mai bune interpretări masculine și feminine, pentru cea mai bună imagine, cea mai bună muzică etc. etc.

Dar pînă la pronunțarea verdictului suprem, s-au făcut alte clasificări și categorisiri, tradiționale și ele. Această operație de selecție prealabilă nu a fost ușoară, din cauză că anul acesta, după părerea criticilor americani, n-a existat un favorit indiscutabil, un film care să se demarce categoric de celelalte.

Lipsa „marilor favoriți” a făcut foarte dificilă sarcina celor șaptesprezece critici newyorkezi de frunte care, conform unei vechi tradiții, au trebuit să numească cel mai bun film, cel mai bun regizor, cel mai bun actor, cea mai bună actriță etc. al anului. Abia în al șaselea tur de scrutin și ultimul — conform normelor admise — pe primul loc s-a situat filmul englez „Darling” al lui John Schlesinger, care a fost recunoscut totodată și cel mai bun regizor. Interpreta principală, Julie Christie, a fost declarată cea mai bună actriță a anului.

În tabelul celor mai bune zece filme ale anului, cei șaptesprezece „mari” ai criticii newyorkeze au mai inclus apoi „Că-

mătarul”, „Oameni minunați și mașinile lor zburătoare”, „Corabia nebunilor”, documentarele „Povestire despre Eleanor Roosevelt” și „A muri la Madrid” ș.a.

Printre ele se evidențiază net „Corabia nebunilor”, filmul talentatului regizor progresist Stanley Kramer, căruia îi datorăm „Lanțul”, „Procesul maimuțelor”, „Procesul de la Nürnberg” și alte filme de un umanism vibrant. Dar întrucît ideile pe care le exprimă „Corabia nebunilor” n-au fost pe placul anumitor cercuri, filmul a ocupat un loc sub cel meritat în aprecierea criticilor newyorkezi.

„Corabia nebunilor” este o ecranizare a romanului cu același titlu al scriitoarei americane Katherine Ann Porter, care de mai bine de un an se bucură de un neslăbit succes la cititori. Filmul urmărește destinele pasagerilor unei nave care, în 1933, traversează oceanul cu destinația Germania. Unii dintre ei sînt absolut indiferenți la ce îi poate aștepta acolo. Alții se tem de regimul hitlerist iar, în sfîrșit, cîțiva sînt nerăbdători să guste viața în orînduirea nazistă. După cum remarca un critic american, „Corabia nebunilor” este o demnă continuare a creației lui Stanley Kramer. Multe elogii au înfrunit și interpreții filmului: Oscar Werner, în rolul unui medic de bord care înțelege foarte bine ce înseamnă nazismul, Simone Signoret și Vivien Leigh.

Acțiunea filmului „Cămătarul” al regizorului Sidney Lumet, se desfășoară în ghetoul negru Harlem, unde evoluează un fel de Shylock modern. Cămătarul, al cărui rol este admirabil interpretat de Rod Steiger, a cunoscut coșmarul lagărelor naziste, unde și-a pierdut nu numai soția și copiii, ci și omenia. Pentru el Harlemul este o junglă populată de fiare, în care își poate exercita meseria fără nici un scrupul și nici o milă. Astfel, Sidney Lumet spune multe adevăruri dure-roase despre viața negrilor, cu un realism pe alocuri zguduitor.

Cum arată și titlul, „Povestire despre Eleanor Roosevelt” este un documentar despre soția fostului președinte al S.U.A., a cărei viață a fost un exemplu de responsabilitate civică și de luptă pentru idealurile umanității. Iar despre „A muri la Madrid”, ziarul „Worker” a scris: „Este cel mai bun film despre războiul din Spania din cîte s-au văzut vreodată în S.U.A.”

S. Vlasiuk

TEATRU

Întîlnire cu Zoșcenko

Teatrul „A. S. Pușkin” din Moscova a montat în actuala stagiune comedia „Serviciu de pinză” de Mihail Zoșcenko, autor al unui mare număr de schițe, povestiri, foiletoane, piese.

„Serviciu de pinză”, ca, în genere, partea cea mai izbită a operei lui Zoșcenko, este o ilustrare a celebrei idei a lui Marx — foarte îndrăgită de scriitorul sovietic — că omenirea se desparte rîzind de trecutul ei.

Construită sub forma unui vodevil spus-mos, cu multe peripecii și incurcături care se dezleagă treptat, comedia atacă cu vervă și umor caustic năravuri și concepții învechite, sentimente meschine, ca perfidia, invidia, gelozia, care scad demnitatea umană.

Dar autorul nu se mulțumește să demonstreze cu haz și cu vigoare satirică cît este de viabil bacilul dezgustător al acestor rămășițe în conștiința oamenilor, îndemnînd implicit la nimicirea lui cît mai grabnică. El opune totodată purtătorilor acestor raicile cîteva figuri luminoase de eroi integri, de o mare puritate morală, către care se îndreaptă mărturisit întreaga-i simpatie, eroi care chiar dacă par uneori naivi în confruntarea cu ceilalți, le sînt categoric superiori. Și nu numai într-un sens ideal, teoretic. Ei reușesc pînă la urmă să sfîșie plasa de intrigi și dezgustătoare josniciei, țesută de „descurcări”, făcînd să triumfe o dată cu personajul lor concret, ideea mai largă pe care o reprezintă.

Cronicile apărute în presa sovietică apreciază spectacolul ca pe o reușită certă a actualului sezon teatral. Ele elogiază fără excepție jocul actorilor V. Abramov și M. Kuznețova, care creează figurile luminoase ale lui Barkasov și Zoi, ca și pe interpretii galeriei de tipuri negative, printre care strălucește artista poporului Lilia Guțenko, în rolul mamei sensibilei Zoia și soacrei lui Barkasov, care aduce din vechea lume „pezia” adulterului. Ea este secundată de I. Fomichev, cu identitatea intrigantului Iadov și de V. Lomakin, purtătorul buclușei serviete de pinză.

Mult apreciată este regia lui O. Remez care, cum scrie Al. Dimsiț în „Literatur-naia Rossia”, asigură continuitatea acțiunii comice într-o serie întregă de scene vesele și spirituale, ce descifrează spectatoriilor atît situațiile și tipologia comică, cît și seriozitatea criticii sociale.

OPERA — BALET

„La Scala”,

pe scenă și în culise

După turneul în U.R.S.S. al celebrului teatru liric „Scala” din Milano și după vizita de răspuns a Teatrului Mare din Moscova, între cele două ilustre colective artistice s-au statornicit strînse legături de colaborare. Aceste legături se vădesc atît pe scenă cît și în culise.

În actuala stagiune, scenograful principal al „Scalei” Nikolai Benua, rus de origine, a fost invitat la Moscova pentru a realiza decorurile și costumele operii „Visul unei nopți de vară” de Benjamin Britten.

La rîndul ei, „Scala” se pregătește să monteze opera „Hovanșcina” de Musorgski — „geniala Hovanșcina”, după expresia directorului teatrului prof. Antonio Ghiringhelli — intenționînd să distribuie în unul din rolurile principale pe talentata mezzosoprană sovietică Irina Arhipova.

Pe aceeași linie a interesului față de repertoriul rus și sovietic, menționăm că în actuala stagiune „Scala” a reluat într-o nouă montare baletul „Cenușăreasa” de Prokofiev, care se bucură de o frumoasă tradiție pe scena milaneză. Cu prilejul premierei, într-un interviu acordat unui ziarist sovietic, profesorul Ghiringhelli a vorbit pe larg despre locul pe care îl acordă repertoriului rus și sovietic, oprin-

Un spectacol de succes al Teatrului Mare din Moscova: opera „Război și pace” de S. Prokofiev. Soliști: Evgheni Kibkalo în rolul lui Andrei Bolkonski și Galina Vișnevskiaia în rolul Natașei Rostova.

du-se în mod special asupra lui Prokofiev. „Îl consider pe Prokofiev — a declarat Antonio Ghiringhelli — drept unul dintre cei mai mari compozitori ai secolului XX. Operele lui reprezintă o admirabilă contopire a modernului și clasicului. „Dragostea celor trei portocale”, „Îngerul de foc”, „Romeo și Julietta” au fost prezentate în repetate rînduri pe scena noastră”.

În rolul Cenușăresei a fost distribuită tînăra balerină Carla Fracci, un autentic talent al baletului italian. Carla Fracci dorește să se perfecționeze cu Galina Ulanova și speră să-și realizeze curînd acest vis, deoarece, cum se știe, un grup de balerini italieni își desăvîrșesc măiestria la Leningrad și Moscova.

Concomitent, cîntăreții sovietici își șlefuesc arta vocală în celebra școală a Scalei. Printre ei sînt soliștii Teatrului Mare din Moscova Evgheni Raikov și Mark Reșetin, solistul Operei din Vilnius Virgilius Noreiko și soprana Roza Imedjanova, căreia profesorii italieni îi prevăd un viitor strălucit.

După cum se știe, admiterea la centrul de studii al „Scalei” nu este de loc simplă. Examenul pe care îl au de trecut candidații este o adevărată piatră de încercare. Anul acesta, numai tineri cîntăreți italieni și sovietici au reușit această performanță.

arta

a

BIOLOGIE

Matematicienii fără voie

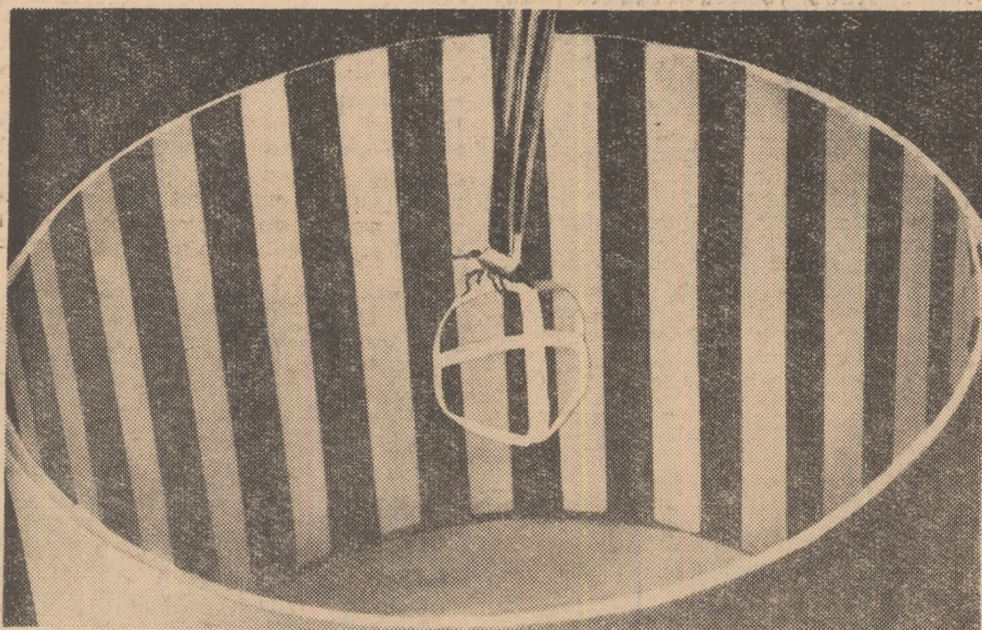
O stiră apărută nu de mult în ziare în forma publicului cititor asupra unui caz cu totul ieșit din comun: într-un spital american, doi gemeni internați pentru debilitate mintală sfidează cele mai perfecționate mașini de calculat electronice, răspunzând cu o repeziune uimitoare la o serie de probleme, fără a ezita și fără a comite cea mai mică eroare. Intre altele, ei pot să răspundă pe loc la orice întrebare în legătură cu date raportate la o perioadă de șapte mii de ani. Pot, de pildă, să stabilească că 3 iulie 1901 a căzut într-o miercuri sau că 15 februarie 2002 va cădea într-o vineri. Conform afirmațiilor lor, uimitoarele răspunsuri nu sînt rezultatul unui calcul mintal, ci o însușire lăuntrică, aparte. Să fie, oare, atunci eronată ideea că matematicile sînt domeniul exclusiv al rațiunii și logicii celei mai conștiente?

Evident, cazul prezentat mai sus constituie o excepție care nu poate confirma o asemenea ipoteză. Dar nu cumva lumea animală ne oferă totuși un exemplu că lucrul e cu puțință? Într-adevăr, s-a constatat că, fără vreun efort aparent,

pentru a ajunge la un total cît mai apropiat de zero. S-a stabilit că hotărîrea lor în ce privește sensul rotației pe care trebuie s-o urmeze depinde de numărul dungilor din fiecare din cei doi cilindri și de viteza respectivă. Cînd pe fiecare cilindru numărul dungilor era identic, muștele îl urmau pe cel care se învîrtea cu cea mai mare viteză unghiulară.

Și mai interesante din acest punct de vedere sînt albinele care, prin celebrul lor dans își informează tovarășele din stup despre direcția și distanța de parcurs pînă la pașiștea cu flori: fiecare mișcare este o indicație, iar figurile variază în funcție de punctul geografic și distanță. „Dansul” se deosebește de la o specie la alta. Unele albine îl execută în plan orizontal, cu corpul orientat în raport cu soarele, indicînd astfel unghiul de marș, altele în plan vertical.

Din exemplele de mai sus, specialiștii trag următoarea concluzie: inconștient, animalele jonglează cu discipline atît de abstracte ca geometria, trigonometria, cosmografia, logaritmi, integralele, conștient ele descoperă numai cu mare greu-

Experiența încearcă să stabilească cum reușește coleopterul *Lixus* să-și adapteze comportarea în funcție de variațiile mediului înconjurător.

multe animale reușesc să rezolve cele mai complicate probleme matematice ca, de pildă, trecerea unui obstacol, țeserea unei pinze, evaluarea distanțelor, forța pe care trebuie s-o desfășoare pentru a-și doborî adversarul sau captura prada, ba chiar navigația aeriană. Aritmetică, geometrică, trigonometrie, cosmografie, statistică: nici una dintre aceste științe, considerate un apanaj al omului, nu le sînt străine.

Dar să ne oprim puțin asupra problemelor puse și rezolvate în urma intervenției creierului sau, măcar, a ganglionilor cerebroizi. Pinzele de păianjen corespund unor norme precise și uimesc prin regularitatea lor geometrică, alveolele albinei relevă aceeași însușire surprinzătoare, iar termitelile, atunci cînd își construiesc cuiburile, folosesc noțiuni precise despre rezistența materialelor. Dar și în ce privește vertebrele există exemple interesante. Ne referim la lup care nu atacă decît după ce a calculat forța adversarului, la cal care nu sare un obstacol decît după ce și-a calculat șansele, la castor, acest neîntrecut inginer hidrolic.

În căutările lor, cercetătorii au realizat experiențe dintre cele mai interesante. Se știe că insectele, contrar vertebratelor superioare, nu pot să se disocieze de mediul înconjurător. Dacă lumea din jur e în activitate, ele nu pot sta în repaus și invers. Ținînd seama de acest fenomen, biologii au încercat să plaseze diverse insecte în condiții în care ele să nu poată urmări direct activitatea din jur și, în felul acesta, să fie obligate să-și adapteze comportarea unei situații noi, creată artificial. De pildă, niște muște au fost plasate pe podeaua sau tavanul unui cilindru rotativ în ambele sensuri, vîrjat vertical în dungii albe și negre și în interiorul căruia a fost introdus un alt cilindru cu dungii negre, dar care în locul celor albe avea „ferestre” lăsînd să apară dungile negre și albe ale cilindrului exterior. Cei doi cilindri au fost puși în mișcare independent unul de altul și au început să se învîrtească în sens invers și cu viteze diferite. Incapabile de a se disocia de mediul înconjurător, muștele au încercat să se adapteze noii situații. Ele nu puteau să facă să coincidă propriul sens de rotație cu cel al diferitelor dungii ca în cazul dacă s-ar fi aflat în interiorul unui cilindru simplu. Cum au procedat atunci? Observațiile făcute au stabilit că insectele măsurau cele două mișcări contradictorii și, într-un fel oarecare, le adunau valorile,

tate rudimentele aritmeticii. Cu alte cuvinte, dacă problemele matematice ale inconștientului își găsesc fără dificultate rezolvarea în natură, conceptele prin care trebuie să se facă apel la conștiință nu sînt deloc ușor de obținut, iar cel mai rebarbativ dintre oameni față de matematică poate fi totuși considerat ca un geniu în comparație cu cele mai inzestrate animale dresate.

CHIMIE

Atomii „fierbinți”

Orice elev, gospodină sau chimist poate realiza o reacție chimică, încălzînd produsele inițiale și așteptînd apoi plin de speranțe rezultatul. Așa se obișnuiește din minereu de fier și coes, apa din hidrogen și oxigen sau omleta din ouă. În fiecare caz, pe măsură ce temperatura crește, moleculele și atomii se mișcă mai repede și ciocnirile dintre ei devin mai puternice, încît reacția se accelerează, rămînd însă aceeași, cel puțin la temperaturile considerate „normale” în chimie. De ce nu intervine nici o modificare, de ce nu se hotărăse produsele inițiale să se combine și într-alte moduri posibile? Simplu, pentru că energia pe care o obțin prin încălzirea obișnuită nu le ajunge.

În ultimii ani, însă, cercetătorii au început să exploreze domeniul energiilor mari și au dat peste o lume nouă a chimiei. Studiul „chimiei fierbinți” a lărgit orizonturile reacțiilor chimice, dînd posibilitatea de a produce unele reacții necunoscute pînă acum. În plus, i se acordă un interes deosebit și pentru că aceste procese predomină în spațiul extraterestru. În vîrstă de abia un deceniu, noua disciplină a intrat într-o perioadă de dezvoltare rapidă, datorită descoperirii unei metode de obținere a atomilor fierbinți individuali, fără încălzirea celorlalți reagenți, prin reacții nucleare care produc atomi noi, posedînd o energie cinetică ridicată. De pildă, dacă nucleul heliului 3, format din doi protoni și un neutron, absoarbe un neutron lent, el se transformă în

tritiu, izotopul radioactiv al hidrogenului, cu emisiunea unui proton. În această situație tritiul are o energie atît de mare încît se comportă ca o particulă alfa ionizantă și nu prezintă interes pentru chimiști, deoarece nu face decît să fragmenteze și să excite moleculele din calea sa, ca orice altă particulă rapidă. Abia cînd, după nenumărate ciocniri, și-a redus energia cinetică la 10 electronvolți sau mai puțin începe să dea combinații cu alte substanțe. (Procesele chimice obișnuite au loc la mai puțin de un electronvolt.) Atomul de tritiu va reuși să sustragă fluoruri de metil atomul de fluor, lucru care nu se întîmplă niciodată în chimia obișnuită, la nivelul zis „termic”. Reacțiile chimice pot fi deci comparate cu un lanț de munți traversat de mai multe trecători care duc spre destinații diferite. La energiile obișnuite nu există decît o singură posibilitate de a trece munții prin trecătoarea cea mai joasă și invariabil spre același produs. La o energie mai ridicată toate trecătorile devin accesibile și astfel se poate ajunge la oricare altă destinație.

Dar între cele două feluri de reacții mai există și o altă deosebire: cele fierbinți sînt mult mai eficiente. Într-adevăr, experiențele făcute au dovedit că probabilitatea de reacție în cursul ciocnirii dintre un atom de hidrogen fierbinte și o moleculă de metan este de 1 la 10, pe cînd la nivelul energetic minim abia o ciocnire din 10 000 are urmări.

S-a văzut însă că, deși din punct de vedere energetic un atom fierbinte poate produce multe reacții, nu toate au loc în realitate și de aceea s-a presupus că trebuie să existe niște factori foarte specifici care reglează căile de urmat. Unul dintre ei este viteza mare cu care se deplasează atomii fierbinți și care nu le dă timp să rupă mai mult de o legătură în molecula cu care se ciocnesc. Mai intervin apoi și așa-numiții factori sterici, adică direcția din care vin și locul unde lovesc atomii fierbinți, căci unele legături (cele dintre doi atomi de carbon, de pildă) apar, uneori paradoxal chiar, mai rezistente decît altele (între carbon și hidrogen).

Toate constatările de mai sus s-au făcut cu atomi fierbinți de hidrogen. În afară de aceștia au mai fost cercetați, însă, și atomi de fluor și carbon, care au dovedit un comportament parțial diferit, caracterizat mai cu seamă printr-o eficiență mai redusă, explicată la primul prin masa mai mare care îi reduce viteza, iar la al doilea prin epuizarea tuturor posibilităților la energiile termice obișnuite. Nu încape îndoială că, o dată cu extinderea gamei de atomi cercetați și cu găsirea unor tehnici cît mai adecvate, chimiștii vor studia reacțiile în cele mai mici amănunte și vor face descoperiri pasionante, ajungîndu-i din urmă pe fizicienii atomiști.

AUTOMATICA

Pneumonica, invenția secolului?

Din clipa cînd, la 13 aprilie 1959, existența i-a fost certificată de registrul de invenții, pneumonica n-a încetat să-i obzedeze pe oamenii de știință. Aceștia sînt obsedați, în primul rînd, de posibilitatea de a revoluționa automatica cu ajutorul pneumonicii, o tehnică care se bazează exclusiv pe mișcarea curenților de aer și nu utilizează nici un fel de piese mecanice. Căci, în pofida simplității principiilor lor de funcționare, dispozitivele pneumonice pot să realizeze operații complicate și de mare finete cum sînt cele logice. De pe acum pneumonica și-a demonstrat talentele în descifrarea textelor vechi, în memorarea informațiilor, în înlocuirea unor organe ale corpului ome-

Un labirint de canale sinuoase care seamănă mai degrabă cu o broderie fină. Așa arată plăcile din care se assemblează aparatele pneumonice.

nesc. Inima artificială, capabilă să funcționeze vreme îndelungată, își datorează existența numai pneumonicii.

Așadar, un concurent serios al electronicii? Specialiștii răspund afirmativ. Mai mult, ei intenționează să folosească aparatul pneumatic în sistemele de dirijare a rachetelor.

Minunatele aptitudini ale curenților de aer au fost demonstrate, pentru înființarea, de un colectiv al Institutului de automatică și telemecanică din U.R.S.S. condus de doctorul în științe tehnice L. A. Zalmanson. De atunci, zeci de institute științifice din alte țări fac cercetări în acest nou domeniu al tehnicii și zeci de firme creează aparate pneumonice menite să automatizeze operațiile de control și dirijare. Presa de specialitate din S.U.A. arată că savanții americani consideră apariția pneumonicii o revoluție egală în importanță cu aceea determinată de crearea electronicii.

Interesul manifestat față de aparatele pneumonice se datorează, însă, nu numai multiplilor domenii de aplicare, ci și celor două mari avantaje ale lor: sînt mult mai puțin costisitoare decît instalațiile electronice și mai sigure în funcționare. Siguranța la explozii a aparatelor pneumonice, de pildă, le face aproape de neînlocuit în industria chimică și de prelucrare a țiteiului. E adevărat că mașinile electronice sînt mult mai rapide. Semnalele lor se deplasează cu viteza luminii, pe cîtă vreme cele ale mașinilor pneumonice numai cu viteza sunetului. Dar vitezele ultrarapide nu sînt necesare în toate ramurile de activitate. Folosirea unei instalații electronice, rapide și scumpe, pentru supravegherea conveierului într-o întreprindere de prelucrare a lemnului s-ar putea traduce prin binecunoscuta expresie „mai mare daraua decît ceaua”.

În plus aparatele pneumonice pot funcționa cu ajutorul unui aspirator de praf sau chiar al unui ventilator; construcția lor e dintre cele mai simple, ele reprezentînd, de fapt, niște plăci ștanțate, din material plastic, în a căror adîncituri circulă aerul. O singură matriță confecționează zeci de mii de asemenea plăci, care pot funcționa în cele mai neprielnice condiții, nu se tem de vibrațiile cele mai puternice, de loviri, de temperaturi de peste o mie de grade. Manevrate de o sută de milioane de ori, dispozitivele pneumonice continuă să se comporte la fel cu cele noi.

Pentru această descoperire, brevetată la 13 aprilie 1959, colectivul condus de dr. L. A. Zalmanson a fost propus pentru Premiul Lenin pe anul 1966.

Știința

PSIHOFIZIOLOGIE

Telepatia nu mai este o enigmă?

Termenul de telepatie (= percepere de la distanță) a fost pus în circulație de lucrarea „Iuziile vieții” (1886) alcătuită de un grup de membri ai Societății engleze pentru cercetări psihice fondată în 1882. De atunci și pînă astăzi, facultatea de a percepe fenomene care nu sînt în raza simțurilor, precum și de a transmite gândul la distanță a devenit obiect de controverse între oameni de știință de mare prestigiu, psihologi și fiziologi, fizicieni și matematicieni și, de curind, specialiști în cibernetică și în mod special în teoria informației.

Esența „comunicării psihice la distanță” ar consta, după cele mai noi studii, în transmiterea și recepționarea de unde electromagnetice care conțin „semnale de informare psihică” sau, după expresia sa-

Doă faze ale transmisiei telepatice: Dispozitiv cu impulsuri electrice pentru transmiterea unor imagini...

vantului sovietic P. I. Guliaev, „telepateme”. Această ipoteză a transmisiei semnalelor telepatice prin unde electromagnetice a constituit obiectul de studiu a numeroase laboratoare din Uniunea Sovietică, R. P. Polonă, Italia, Anglia, R. F. Germană și alte țări. P. I. Guliaev, doctor în științe biologice, șeful laboratorului de cibernetică fiziologică a Universității din Leningrad a publicat, nu de mult, o lucrare în care arată, pe baza unor date experimentale, că undele electromagnetice transmițătoare de telepateme au o intensitate foarte slabă, dar ele se întind pe o bandă de frecvență foarte largă: de la unde centimetrice, pînă la așa-numitele unde infra-lungi, de mii de kilometri. Depistarea acestor semnale cu aparate receptoare obișnuite nu a fost posibilă, dar mulți subiecți examinați s-au dovedit posesori ai unor astfel de „posturi de recepție”. O comunicare interesantă în acest domeniu a fost făcută și în Polonia de către profesorul Stefan Manczarski, în „Revista telecomunicațiilor”. Analizînd un bogat material original și străin, cercetătorul polonez demonstrează posibilitatea organismelor vii de a emite unde infra-lungi. Transmițerile telepatice suferă variații importante care pot fi calculate cu precizie.

Din experiențele cercetătorului polonez a reieșit că s-au obținut 345 de transmisiuni juste la 1200 de persoane care au încercat să comunice la o distanță de 340 km. Cu cît distanța este mai mare, cu atît posibilitatea de comunicare este mai dificilă, dar ea a fost totuși realizată și la o depărtare de cca 6400 km.

Un aport important în lămurirea transmisiunii telepatice l-a adus fizicianul sovietic B. B. Kajinski. El a încercat să precizeze în ce fel pot să genereze unde electromagnetice de înaltă frecvență elementele structurale ale țesutului nervos. Pornind de la constatarea că în electrotehnică, pentru obținerea unor astfel de unde se aplică lanțul oscilatoriu închis de cabluri de curent alternativ care conține un condensator și spirale de solenoid, avînd o oarecare rezistență ohmică, Kajinski a căutat elemente similare în sistemul nervos. În celula nervoasă, în calitate de curent alternativ apare biocurentul, ce formează baza excitației nervoase. Terminațiile receptoare ale celulei nervoase (dendritele), care au aspectul unor lamele, sînt considerate de fizicianul sovietic drept condensatori celulari, spiralele fibrelor nervoase drept solenoizi, incluși succesiv în conturul oscilatoriu închis, iar toate aceste elemente laolaltă ar forma

...și înregistrarea acestora de către destinatar aflată în spatele unui ecran de sirmă.

„vibratorul celular” care generează unde magnetice de lungimea corespunzătoare.

Un alt savant sovietic, acad. A. V. Leontievici, specialist histofiziolog, în colaborare cu fiul său electrotehnician, a reușit să calculeze lungimea undelor electromagnetice generate de către „vibratorii celulari” cerebrali. Rezultatul acestor calcule a coincis în mare parte cu „diapazonul” lungimii radioundelor cerebrale stabilite de savantul italian prof. F. Cazzamalli.

Iată deci o serie de fapte care ne fac să afirmăm că telepatia nu este în nici un caz un fenomen „supranatural” și că în anumite condiții favorabile un creier poate să servească drept „post de emisie” pentru unde electromagnetice, iar un alt creier drept „stație de recepție” a acestor unde. „Apare astfel — după părerea savantului sovietic E. T. Fadeev, — o problemă cardinală de ordin practic. Pentru a o rezolva ar trebui valorificate rezervele necunoscute ale creierului. Un aspect al acestei valorificări ar fi tocmă folosirea comunicațiilor telepatice”.

Dr. E. Rostov

ENERGIA NUCLEARĂ

Ce facem cu „cenușa” radioactivă

S-a calculat că 1 kg de țigă emană, prin ardere, o cantitate de căldură egală cu 10000 de kilocalorii, iar 1 kg de cărbune emană o căldură egală cu 7000 de kilocalorii. Dacă ardem însă 1 kg de uraniu obținem numai circa 1000 de kilocalorii, adică mai puțin decît prin arderea unor lemne de proastă calitate. Energia rezultată prin fisionarea aceleiași cantități de uraniu este, însă, de 20 miliarde de kilocalorii!

Marile avantaje ale obținerii energiei prin fisionarea nucleelor de uraniu sînt bine cunoscute astăzi și de aceea nu vom mai insista asupra lor. Ne vom opri, dimpotrivă, asupra reversului medaliei, a inconvenientelor acestei căi. Se știe că între produșii de fisiune există circa 250 de izotopi radioactivi. O parte din ei „mor” repede, dar ceilalți pot să „trăiască” zeci și chiar sute de ani. Această a doua parte este, adevărat, mică: cel mult 140 kg de reziduuri pe an la o centrală de 100000 kW. Dar ea ascunde o mare primejdie.

Iată un exemplu: intensitatea radiației se măsoară în curie. Activitatea unui gram de radium e de un curie. Pentru a distruge un organism viu este suficientă acțiunea a numai cîteva zecimi dintr-un gram de radium timp de cîteva minute. În sfîrșit, fiecare kilogram de produse radioactive provenite de la centralele atomoelectrice corespunde cu circa 2 milioane de grame de radium. (Acum 20—25 de ani, rezervele mondiale de radium nu treceau de circa 2000 de grame).

Este, prin urmare, firesc ca omenirea să ia toate măsurile de apărare împotriva primejdiei pe care o prezintă produșii de fisiune. Cu alte cuvinte, să dorească să-i ascundă cît mai bine, pentru a-i face inofensivi atît pentru generația noastră cît și pentru cele ce vor mai urma. O metodă unanim apreciată în țările care posedă centrale atomoelectrice este păstrarea reziduurilor radioactive sub formă de masă sticloasă solidă. Specialiștii sînt de părere că metoda e sigură și că chiar în caz de război dacă o bombă ar cădea de-a dreptul în „cimitirul” de produșii de fisiune, activitatea acestei surse radioactive s-ar face simțită pe un teritoriu relativ limitat. Întrucît privește răspîndirea radioactivității, pătrunderea ei în apele freactice și rezervoarele de apă naturale ar fi, de asemenea, înfîmă deoarece sticla este extrem de puțin solubilă.

Pe de altă parte, specialiștii s-au gîndit să facă produșii de fisiune inofensivi, utilizîndu-i în diverse scopuri. Astfel, strontiu-90 ar putea fi folosit la crearea de surse de curent electric de putere redusă. Ele ar funcționa ani întregi fără intervenția omului ca, de pildă, în geamandurile luminoase, în stații meteorologice aflate în locuri greu accesibile etc.

Reziduurile radioactive despre care a fost vorba mai sus se acumulează în cantități mici, dar mai există reziduurile cu nivel mediu și chiar mic de activitate, dar în schimb cu un volum de sute și chiar mii de metri cubi în 24 de ore. Într-o vreme ele erau aruncate, pur și simplu, în gropi, tranșee, puțuri speciale în speranța că solul le va „înghiți” activitatea. Dar experiența a dovedit că acest procedeu nu este deloc sigur și au trebuit să se caute alte locuri mai sigure. A fost combătut, de asemenea, și procedeu de depozitarea reziduurilor radioactive în mări și oceane.

Studii efectuate concomitent în mai multe state au dovedit că urmînd calea unor prelucrări chimice speciale se poate obține ca 99,9 la sută din produșii de fisiune conținuți în reziduurile lichide cu activitate medie și redusă să fie concentrați în volumuri relativ mici. După care ei ar fi mai ușor depozitați. Costul acestui proces este firește foarte ridicat. Dar interesele sănătății omenirii sînt mai presus de considerentele economice.

Problema depozitării reziduurilor radioactive se complică și mai mult cînd este vorba de reziduurile provenite din laboratoarele de cercetări științifice, spitale și unități de producție care utilizează izotopi și surse de radiații. În Uniunea Sovietică au fost create în acest scop instalații speciale de prelucrare centralizată și depozitare a lor.

În sfîrșit, cîteva procedee pe care specialiștii le preconizează pentru viitorul mai apropiat sau mai îndepărtat. Între altele, ei propun ca reziduurile nucleare să fie depozitate în straturi geologice fără ieșire la suprafață, cum sînt straturile petrolifere din care s-a scos tot țigă. În aceste straturi ele ar putea fi păstrate zeci de mii de ani. Un alt proiect, am putea spune fantastic, preconizează aruncarea produșilor de fisiune în ghețarii Arcticii și Antarcticii. Oricum, un lucru este cert: omenirea dispune de pe acum de metode reale de luptă împotriva primejdiei răspîndirii radioactivității. Și, prin urmare, nu există practic obstacole în calea dezvoltării energeticii nucleare.

Orfeu în stratosferă

ASTROFIZICĂ

Volcanii și biografia planetelor

În călătoria în spațiul interastral, la depărtări de milioane de kilometri, explicația unei Cometae din biografia Pămîntului poate părea la prima vedere, o încercare de a găsi o explicație încărcată de temerară. Și totuși, specialiștii în fizica fenomenelor cosmice afirmă că noile date obținute despre planetele sistemului solar privesc nemijlocit Pămîntul.

Pe ce elemente concrete se sprijină afirmația? Specialiștii au cercetat, în primul rînd, „tineretul” sistemului nostru solar, cometele. Astronomii sovietici au stabilit că aceste corpuri cerești din așa-zisele „familii planetare” — Jupiter, Saturn, Uran și Neptun — numără cel mult o sută de mii de primăveri. Particularitățile traiectoriei lor arată că s-au născut în familia acestor planete, iar compoziția gazelor din care se compun nucleul și coada se apropie de aceea a gazelor din atmosfera planetelor. O constatare ulterioară, făcută de profesorul S. Vsehsyeatski, cum că gazele cometelor se află în stare înghețată, a sugerat ideea că atît cometele cît și alte corpuri cosmice de dimensiuni mici au luat naștere în urma unor cataclisme de origine vulcanică, petrecute în perioade și pe planete diferite.

Tot în erupțiile vulcanice și-ar găsi explicația și o seamă de alte observații. Rea-

O nouă erupție, o nouă completare la biografia planetei...

lizate cu ajutorul radiolocatoarelor, ele au răsturnat concepția că planetele rămîn neschimbate. Pe suprafața planetei Mercur, de pildă, s-au văzut modificări ce nu pot fi explicate decît prin depunerea unor mari mase de cenușă vulcanică.

Puternicele emisii de unde radio de pe Jupiter pledează pentru existența pe suprafața planetei a unor izvoare de energie legate de activitatea vulcanică. În 1961, de exemplu, astronomii au remarcat modificări spectaculoase pe Jupiter: întreaga zonă ecuatorială a gigantului a fost acoperită de o substanță întunecoasă. Se crede că a fost cenușă vulcanică expulzată în părțile superioare ale atmosferei în cantități uriașe — de 10^{15} — 10^{16} tone. Cataclismele de pe Jupiter continuă și acum și sînt în atenția oamenilor de știință. Ele ar confirma și ultimele ipoteze despre natura și originea incluzii lui Saturn, care în momentul de față suferă modificări vizibile datorate, probabil, unui impresionant cataclism petrecut pe unul din sateliții planetei.

O intensă activitate vulcanică nu poate să treacă, însă, fără urmări pentru masa planetelor. Într-adevăr, calculele au arătat că masa totală a cometelor și altor corpuri cerești mici depășește cantitatea substanței conținute astăzi în planete. Cu alte cuvinte, în urma erupțiilor vulcanice planetele au pierdut o bună parte din masa lor.

Dar dacă așa stau lucrurile cu planetele din sistemul nostru solar, ce concluzii putem trage pentru Pămînt? În diferite zone ale planetei noastre se află straturi groase de roci magmatice, formate din substanțe expulzate cîndva în urma proceselor vulcanice. În general, vulcanismul Pămîntului e explicat prin deplasările magmei. Dar studiul activității vulcanice de pe alte corpuri cerești îi face pe specialiști să caute mecanismul de expulzare a gazelor și substanței prin care Pămîntul pierde din masă. Teoria erupțiilor vulcanice ar putea explica astfel o serie de probleme fundamentale de geofizică, încă neclucitate: structura interioară a Pămîntului, originea erelor glaciare, deplasarea polilor. Mai mult, după unele opinii, studierea proceselor fizico-chimice ce se petrec pe Jupiter sau Saturn ar putea pune într-o nouă lumină problema originii petrolului și gazelor naturale.

In laboratorul de radiologie medicală.

TEMA DE SEZON

Prevenirea crizei ulceroase de primăvară

În boala ulceroasă, crizele dureroase prezintă, după cum se spune, o dublă periodicitate. Înțelegem prin aceasta fenomenele dureroase ce apar în strânsă legătură cu alimentația, dureri de obicei constante și ritmice, cu un orar destul de precis și durerile cu un caracter sezonier, legat de anumite anotimpuri. După o anumită perioadă de acalmie, crizele ulceroase reapar de obicei cu intensitate (uneori chiar în contrast cu examenul radiologic care constată cicatrizarea leziunii ulceroase) toamna și primăvara. Cauzele acestei periodicități sezoniere nu sînt încă pe deplin elucidate. Conform teoriei corticoviscerale, a savanților sovietici Bikov și Kurtin, apariția bolii ulceroase depinde într-o mare măsură de starea sistemului nervos.

În condiții normale, scoarța cerebrală „controlează” activitatea centrilor subcorticali care dirijează munca organelor interne, printre care și aceea a organelor digestive. Dacă, însă, ca urmare a unei supraincordări, celulele nervoase ale scoarței cerebrale slăbesc, atunci centrii subcorticali eliberați în mare măsură de sub controlul scoarței cerebrale, desfășoară o activitate haotică, tulburînd și activitatea fiziologică a organelor interne, în special a stomacului.

Se presupune, de asemenea, că sub influența anumitor factori meteorologici (variații mari ale temperaturii atmosferice și ale umidității, creșterea manifestărilor electrice și a intensității vinturilor, și mai ales variațiile mari ale valorilor barometrice), mai frecvenți primăvara și toamna, sistemul neuro-endocrinovegetativ este excitat, influențînd în mod negativ și organele aflate sub directă lor dependență, în primul rînd stomacul.

Cunoscînd deci perioadele cînd colicele ulceroase recidivează, cum va putea preveni bolnavul de ulcer gastroduodenal apariția crizelor de primăvară? Importantă este în acest sens respectarea cîtorva reguli esențiale igienico-dietetice. Cum principala cauză a bolii ulceroase este tulburarea activității normale a scoarței cerebrale, prima regulă de igienă este evitarea oricărui zguduiri psihice, emoții de durată îndelungată, precum și a oboselii după mari eforturi fizice sau intelectuale. Încadrarea într-un ritm de muncă și de viață ordonat, care să lase după-amiezele și nopțile pentru odihnă, este principala condiție pentru prevenirea crizelor ulceroase.

O importanță tot atît de mare o are respectarea regulilor de igienă a alimentației, în special regimul corect de alimentație. Se știe că printre excitanții puternici ai secreției gastrice primele locuri le ocupă: băuturile alcoolice și apele minerale carbogazoase, cafeaua neagră, cacao, laptele smîntînit, sarea de bucătărie, condimentele iuți, alimentele prăjite în grăsimi, carnea friptă sau insuficient fiartă, carnea roșie, carnea sărată sau afumată, supele și ciorbele de carne, extractele de carne, piinea neagră. Păstrarea unui regim alimentar corespunzător, în care să predomine alimentele slab excitante ale secreției gastrice, cum sînt: laptele integral, brînză de vaci, albușul

de ou, piinea albă, carnea fiartă, pireul de legume (de cartofi, conopidă, gulii, morcovi), supele mucilaginoase, ceaiul, apele minerale alcaline (de tipul Borsec, Biborțeni, Bodoc-Matild, Malnaș-Maria, Covasna, Vilece etc.) va constitui un mijloc de protecție împotriva hiperacidității.

Dar alimentele exercită acțiunea lor excitosecretoare nu numai prin compoziție, dar și prin volumul lor. Cantitățile exagerate de alimente, ingerate în bucăți mari, cinele copioase care nu îngăduie stomacului „să se odihnească” în cursul nopții stimulează hipersecreția sucului gastric.

Dar și fumatul favorizează apariția bolii ulceroase; nicotina excită celulele nervoase, vasele sanguine și mușchii stomacului și ai duodenului și îi face extrem de sensibili la excitații obișnuite.

Respectarea unui regim rațional de viață, cu un orar constant de masă, evitarea oricărui „traumă” psihice și excluderea unor obiceiuri culinare tradiționale, dar nocive, cum sînt abuzul de condimente, consumul de alimente prăjite în grăsimi și de băuturi alcoolice, reprezintă deci cele mai bune mijloace pentru prevenirea crizelor ulceroase de primăvară.

Dr. Z. A. Barski

— Doctore, ce termen de garanție îmi dați?

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Scoatem amigdalele?

Problema scoaterii amigdalelor este una dintre problemele care au suscitat cele mai multe și mai aprige discuții între medicii de specialitate, fapt ce a avut și un răspuns important în public.

Dar pentru a privi în mod just problema

oportunității operării amigdalelor, trebuie mai întii să vedem ce sînt aceste organe și care este rolul lor în corpul omului.

Amigdalele, situate în fundul gurii, de o parte și de alta a bazei limbii, fac parte din grupul formațiunilor limfoide care se află răspindite pe toată întinderea tubului digestiv. Rolul lor principal, ca și al celorlalte formațiuni limfoide din organism, este cel de protecție, amigdalele fiind o „barieră” în calea microbilor care pătrund prin gură sau nas. Dar acest rol protector îl pot exercita numai dacă sînt sănătoase. Cînd se îmbolnăvesc, amigdalele devin un punct de mai mică rezistență, o poartă de intrare a bolilor și un adevărat „focar de infecție”. Această infecție cronică poartă numele de amigdalită crptică sau amigdalită lacunară cazeoasă și în acest caz singura soluție este îndepărtarea amigdalelor.

Trebuie să arătăm că scoaterea amigdalelor nu aduce nici un fel de prejudicii organismului, rolul lor fiind preluat de celelalte țesuturi limfoide existente.

Am putea astfel rezuma indicațiile scoaterii amigdalelor la următoarele situații:

1. Cînd amigdalele sînt obstruante, adică atunci cînd prin volumul lor împiedică respirația.
2. Cînd sînt infectate, adică atunci cînd, inflamîndu-se frecvent, pun în mod continuu în libertate toxine (otrăvuri) microbiene.

3. Cînd produc leziuni de vecinătate sau la distanță, ca de pildă: otite, bronșite, laringo-traheite, reumatism etc.

4. Cînd amigdalita cronică s-a complicat ca însăși: flegmon periamigdalian (colecția de puroi în jurul amigdalei), ulceratii pe amigdale (amigdalita ulceroasă) etc.

La copii, amigdalita cronică poate produce o încetinire sau o întîrziere în dezvoltarea generală a organismului: copiii nu au poftă de mîncare și sînt debili; fac reacții alergice frecvente sau infecții ale pielii (furunculoză etc.).

Ne mai rămîne acum să punem la punct o ultimă chestiune: există, oare, o vîrstă de predilecție pentru operația de amigdale?

Răspunsul este: la copii, ideal pentru efectuarea amigdalectomiei este vîrsta de peste 3 ani, dar în cazurile pe care medicul o consideră de urgență, operația se poate face și mai devreme. În asemenea cazuri, de multe ori chiar numai extirparea vegetațiilor adenoide rezolvă problema.

La adulți nu există limită de vîrstă, cu condiția ca starea generală a organismului să fie bună. Nu se operează în perioada de epidemie. Nu se operează nici un bolnav cu inflamație acută a faringelui decît după o lună de la trecerea inflamației. Femeile nu se vor opera în timpul sau în preajma perioadei menstruale.

Înainte de operație, cu cel puțin o săptămînă, se face un tratament pregătitor cu medicamente dezinfectante ale nasului și gîtului (fedrocaină, sulfatazol cu ser fiziologic etc.), vitamine (C,K) și hemostatice (care ajută la o bună închegare a sîngelui). Tot înainte de operație se fac o serie de analize și examene care arată dacă operația se poate face fără riscuri (T.S., T.C., numărătoare trombocitelor etc.).

La unii bolnavi, operația se poate face sub protecția de antibiotice, dar numai la indicația medicului.

În general, extirparea amigdalelor este o operație ușoară și inofensivă pe care trebuie s-o facă toți bolnavii cărora le-a fost indicată. Cei cu amigdale mărite de volum (hipertrofie amigdaliană) care fac rar, o dată la cîțiva ani, cîte o amigdalită acută și care nu au o complicație după aceste inflamații rare nu necesită în mod obișnuit intervenția chirurgicală.

Dr. R. B. Sergheev

CALEIDOSCOP

Aspirina nu e inofensivă!

Deși considerată ca unul din cele mai banale medicamente, aspirina poate da prin abuz sau folosire irațională o serie de accidente. Cercetări recente au arătat că la peste 60 la sută din consumatorii cronici de aspirină au loc pierderi de sînge „oculte”, depistate cu ajutorul analizei materiilor fecale. Alte accidente posibile: anemii cu scăderea hemoglobinei (a fierului), iritații ale mucoasei stomacului, urticării etc.

În concluzie, un sfat: luați aspirina numai pe stomacul plin și numai cînd vă este prescrisă de medic. Tratamentul trebuie făcut cu întreruperi.

Poșta medicului

VOICU MARIANA: O asemenea dietă anti-obezitară poate să vă provoace, după prima zi, o colită de fermentație, prin exces de celuloză. Și apoi, 1 kg de carne într-o singură zi este o rație pentru... Flămînzilă. Nu, regimul acesta nu este recomandat pentru o persoană care are numai 9 kg peste greutatea normală. Reduceți la minimum consumul zilnic de piine, dulciuri și grăsimi animale și veți obține o slăbire treptată, care să nu vă primejduiască sănătatea. În privința schemelor de regim, vă recomandăm să citiți broșura „Obezitatea” de dr. Marcela Pitiș, apărută în Editura medicală.

MIHU NICOLAE — Adjud: Dacă nu ați primit încă răspuns la Poșta medicului înseamnă că scrisoarea dv. nu ne-a parvenit. Vă rugăm deci să reveniți, descriindu-ne clar simptomele bolii ce vă interesează.

G. MAREȘ — București: Una din cele mai celebre lucrări despre culturism este aceea a danezului J. P. Müller care a fost tradusă în 24 de limbi. Există și în limba franceză: „Mon système”. Exercițiile simple și comode sînt luate din mișcările libere ale gimnasticii suedeze dîndu-se o deosebită importanță respirației, băilor și fricțiunilor corporale. Programul se execută în ședințe de 5—15 minute în fiecare zi.

NICOLOVICI PETRE — Cluj: Citiți răspunsul de mai sus (G. Mares-București). Alte cărți despre culturism: Dr. Schreber: „System der Aertztlichen Hausgymnastik” (Sistemul gimnasticii medicale de casă); Edmond Desbonnet: „Pour devenir fort et le rester” (Cum să devenim și să rămînem puternici); J. P. Müller: „Cinq minutes d'entraînement par jour” (Cinci minute de antrenament pe zi); M. Labbé: „Traité d'éducation physique” (Tratat de educație fizică); G. Harabuga „Istoria fiziceskoi kulturi” (Istoria culturii fizice) etc. etc.

DIANA — ROMAN: 1) „Pungile” de sub ochi se pot înlătura aplicînd pe ochi comprese cu ceai de mușețel (sau ceai de albăstrele), la temperatura camerei și menținute timp de 10 minute. Repetați această operație timp de cîteva zile. 2) Marele număr de scrisori pe care îl primim face ca răspunsurile noastre să nu poată avea un caracter de urgență. Bănuim că între timp ați rezolvat cu succes neplăcerea cauzată de furunculul auricular.

ANA BERCEANU — Botoșani: 1) În convalescența hepatitei puteți folosi următorul ceai medicinal: Rostopască 30 g + Rădăcină de cicoare 30 g + Roînță 20 g + Vornic sau Unguraș 20 g. Se beau zilnic 2—3 căni, între mese. 2) Diabetul mamei dv. va beneficia desigur de o cură balneară, mai ales prin echilibrarea sistemului nervos și endocrin. Stațiuni indicate: Borsec, Buzias, Vatra Dornei. În aceste stațiuni există cantine dietetice utile bolnavului de diabet.

PUICA POPESCU — București: 1) Vaccinarea împotriva tusei convulsive se practică astăzi, începînd de la 3 luni, cu un vaccin asociat în care se găsesc pe lingă vaccinul antipertusis și alte vaccinuri (antidifteric, antitetanic), tocmai ca să se poată instala imunitatea postvaccinală de timpuriu. 2) Numai examene copro-parazitologice repetate, în serie, pot înlătura suspiciunea de verminoză intestinală la copilul dv. Un singur examen nu este niciodată concludent.

ZEVEDEI I. — Corabia: V-ați cam grăbit cu fumatul! Statisticile arată că tinerii care au început să fumeze la 16—18 ani au puține șanse ca la 40—50 de ani să nu aibă o bronșită tabagică, să nu fie oricînd în pericol de a contracta boli pulmonare și destul de des cancerul pulmonar. Faptul că v-ați pus în gîd să nu depășiți 10 țigări pe zi nu reprezintă decît o... intenție. În realitate, fumătorii ajung să mărească numărul țigărilor pe nesimțite, să fie dominați de această toxicomanie. Prin urmare...

VASILICA CERBU — Constanța: 1) Margarina din comerț („Ideal”, „Marga”) este fabricată din uleiuri vegetale de cea mai bună calitate, cu adău de lapte și vitamine (A, D). Înlocuind cu succes untul, ea este chiar indicată în unele preparate dietetice hrănitoare, avînd gust plăcut și fiind economică. V-o recomandăm deci și din punct de vedere medical. 2) În principiu, un bolnav de ateroscleroză poate consuma orice fruct sau zarzavat. Ceea ce se contraindică la un aterosclerotic este grăsimea animală.

M. E. M. — Tg. Jiu: Pentru o cură de odihnă este bună orice evadare din mediul curent. Regiunile cele mai odihnitoare sînt cele care au altitudini cuprinse între 500—800 m.

Vă recomandăm în acest sens stațiunile Poiana Tapului, Tușnad, Malnaș, Vilece, Borsec, Buzias, Vatra Dornei sau Olănești.

ELENA BÎRCU — Com. Stejărișul: Ne bucură faptul că sfaturile noastre v-au ajutat. Tineți-ne în curent cu starea sănătății dv.

(Continuare în pag. 11-a)

MALTA

Un cuib de piatră

Stinci cenușii-gălbui, abrupte și spongioase, roase de vânturi sărate și izbite de valurile mării, tocite și ciuruite de gloanțe... Specialiștii afirmă că neobișnuitul cuib de piatră din centrul Mediteranei este ultima frântură dintr-un lanț de munți care una odinioară Europa cu Africa. Se spune că pe atunci marea nu năvălise încă în aceste locuri, unde exista, dimpotrivă, un lanț de lacuri cu apă dulce. Și se prea poate ca să fi fost foarte frumoase, dar nu avea cine să le admire: omul nu se născuse încă.

Din vremurile acelea depărtate, din străvechiul lanț de piatră omului nu i-a rămas decât această frântură plină de asperități numită Malta. Și totuși el a izbutit să făurească în acest loc adevărate minuni, încât acum când mohoritele stinci, învaluite într-o piclă liliachie, și se ivesc brusc în fața ochilor ești impresionat fără să vrei.

Malta a trăit dintotdeauna sub semnul războiului. Mai întâi au năvălit fenicienii, care mai târziu au fost alungați de vechii greci. Aceștia, la rândul lor, au suferit mari înfringeri în războaiele cu Cartagina. Cartaginezilor le-au luat locul

vernul țării trimite în toate cele patru colțuri ale lumii pliante turistice, în care se poate citi:

„Vizitați insula noastră! E un colțisor încântător. Aici s-a născut Hannibal; aici a trăit șapte ani Ulisse, fermecat de nimfa Calipso; aici, civilizația a înflorit cu mult înainte ca lumea să afle de existența Europei. Avem plaje superbe, hoteluri ieftine, serbări frumoase. Puteți cumpăra suveniruri splendide...”

Navigând cu băgare de seamă prin portul adinc, împrejmuit de citadele militare vechi și mai noi, motonava „Litva”, cu turiștii sovietici la bord, se apropie încet de chei. Stincile sint împinzite cu metereze, așa cum malul abrupt al unui fluviu e presărat cu vizuini care adăpostesc cuiburile de piatră ale lăstunilor de apă. În dreapta și în stînga, vapoare cu turiștii și nave militare cenușii și posomorite.

Și deodată, de pe acest țărnam neprimitor răsună acorduri de chitară și acordeon. Patru tineri cu ciorapi vărgați, vechi costume naționale și bonele lungi, căzute într-o parte, ne primesc cu cinste. Două fete poartă în brațe buchete

Reprezentanți ai firmei „Mifsud și fiii”...

romanii, iar aceștia au fost alungați de vandali. Vandalii de goți. Goții de bizantini. Bizantinii de arabi. Arabii de normanzi. Așa s-a scurs secol după secol, până când s-a instalat temeinic, pentru câteva veacuri, faimosul ordin al cavalerilor ioaniți ale cărui interese s-au împletit, la un moment dat, de minune cu interesele țarilor ruși. În Palatul de Iarnă din Leningrad există un portret al țarului Pavel în mantia de mare maestru al Ordinului de Malta.

Țarul visa să se sprijine pe această insulă în lupta lui împotriva Franței. Dar lucrurile s-au sfârșit altfel: Pavel a fost strangulat iar Malta a fost ocupată de Napoleon. Dar nici Bonaparte n-a putut-o stăpîni: insula a trecut sub dominația englezilor, care n-au uitat o cugetare a amiralului Nelson: „Dacă aș conduce eu flota care însoțește armata ce urmează să atace Sicilia, i-aș spune generalului: dacă puteți, ocupați Malta... Malta se află chiar pe drumul ce duce spre Sicilia”.

În momentul de față, însă, Malta împreună cu insulele Gozo și Comino din prajmă-i, alcătuiește statul independent Malta. Acum mai bine de un an, cei 330 000 de locuitori ai Maltei și-au dobândit independența juridică și de atunci gu-

cu florii. Sint reprezentanți ai firmei turistice „Mifsud și fiii”, veniți să-i primească pe primii turiști sovietici sosiți în Malta.

Seara caldă și umedă aduce pe punte iz de parîme smolite, amestecat cu miros de chimion și parfum de trandafiri. Malta era celebră pentru florile ei, încă în timpul vechii Rome, deși horticultura a fost și continuă să rămână pe aceste meleaguri o treabă cumplit de grea: pentru a acoperi stîncile a trebuit să se aducă pămînt din Sicilia.

„...Mifsud și fiii” făgăduiește să ne arate palate frumoase, muzee și catedrale. Așa încît pornim la drum. Și, cu toate că, spre dezamăgirea noastră, deasupra Maltei începe brusc să tune și pe acoperișul autobuzului nostru se revărsă o ploaie torențială, ne respectăm, cu strictețe programul, vizitînd un monument de cultură după altul.

Căci totul ne interesează: și vechea capitală a insulei, Mdina, cu zidurile ei de cetate, vila unui patrician roman și palatul în care locuiesc ultimele reprezentante ale unei familii de cavaleri — două surori, acum foarte bătrîne și fără copii;

și niște catacombe recent descoperite (un țărnam săpat o fîntină și a căzut înăuntrul care se întind pe mai mulți kilometri sub pămînt și în care își înmormîntau morții primii creștini; ni se dau asigurări că locuitorii Maltei au fost convertiți la creștinism chiar de apostolul Pavel, care a naufragiat și a fost îndrumat de Dumnezeu la țărnamul acestei insule, evident cu scopul de a-i creștina pe băștinași;

și nunta țărănească — ginerele în haine negre și mireasa cu vâl alb fugind din biserică pe o ploaie torențială spre o trăsură veche cu coș de piele și felinare scîlpitoare;

și vechea catedrală a Sf. Ioan, frumos ornamentată de sus pînă jos și în care, în cripte grele de piatră, dorm somnul de veci patru sute cincizeci de cavaleri ai Ordinului de Malta.

Un tînăr turist, mai curios din fire, îl întrebă pe ghid ce semnificație au cheile ruginite prinse de grătile de argint ale altarului. Iată, în câteva cuvinte, povestea lor. Odată, e mult de atunci, Malta a avut un an greu — era o mare lipsă de grîne. Vasalii și sclavii erau nemulțumiți. Trebuia deci să se facă rost de provizii. Dar cum? Cavalerii au rezolvat problema cît se poate de simplu: i-au atacat din nou, în numele Domnului, pe păgînii musulmani, le-au luat cantitatea de grîne trebuitoare, ba încă și ceva pe

deasupra, au incendiat orașul, iar cheile acestuia le-au dăruit, plini de evlavie, catedralei, în semn de recunoștință față de Cel de Sus care-i sprijinise în jaful săvîrșit. Mai târziu, cînd insula a fost cucerită de Napoleon, acesta s-a purtat cam în același fel cu cucernicii cavaleri. Bonaparte avea nevoie de aur și argint pentru expediția lui în Egipt și a luat tot ce a putut de la Ordinul de Malta. N-a trecut cu vederea nici catedrala, de unde a confiscat multe obiecte de preț, capturate la vremea lor de cavaleri de la „păgîni”. A lăsat intacte doar un candelabru de argint și gîrdulețul din fața altarului. În schimbul lor, Napoleon a cerut un preț dublu insularilor care-l rugau să lase măcar ceva în catedrală.

Cea mai puternică impresie ne-a făcut-o, însă, evident palatul cavalerilor de Malta — statul major al marilor maestri ai Ordinului, adevărații stăpîni ai insulei. Palatul a început să fie construit în 1569 de Eustațiu del Monte, un nepot al papei Iulius al III-lea și terminat abia în secolul al XVIII-lea. În sala armelor cavalerii își păstrau armurile; în capelă se rugau pentru iertarea păcatelor; iar în sala tronului marii maestri îi primeau pe ambasadorii străini.

Cavalerii Ordinului Sf. Ioan au venit în Malta după ce au fost înfrinți în insula Rodos de turci iar împăratul Carol al V-lea le-a dat adăpost în insulă, ca să-i apere hotarele împotriva turcilor și corsarilor africani. Și la 18 mai 1565, cînd o armadă turcă alcătuită din două sute de corăbii și 30 000 de ostași a debarcat în Malta, Ioaniții, sub comanda marelui maestru Jean La Valletta, i-au barbat cu curaj drumul, deși forțele erau inegale: sub steagul lui La Valletta luptau numai 700 de cavaleri și 7 500 de ostași. A fost una din cele mai sîngeroase lupte din secolul al XVI-lea: aproape cinci luni a curs sînge; au murit 240 de cavaleri și 5 000 de ostași, dar turcii au pierdut 20 000 de oameni și au trebuit să fugă cu corăbiile care le mai rămăseseră. În amintirea acestei memorabile bătălii și a marelui maestru La Valletta a fost construit un oraș căruia i s-a dat numele său. La Valletta este astăzi capitala Maltei.

Ne-am amintit de acest dramatic episod istoric în timp ce priveam celebrele tablouri din palatul cavalerilor înfățișînd bătălia din 1565; pinzele au fost pictate cu treizeci și cinci de ani mai târziu, după relatări ale participanților și martorilor oculari.

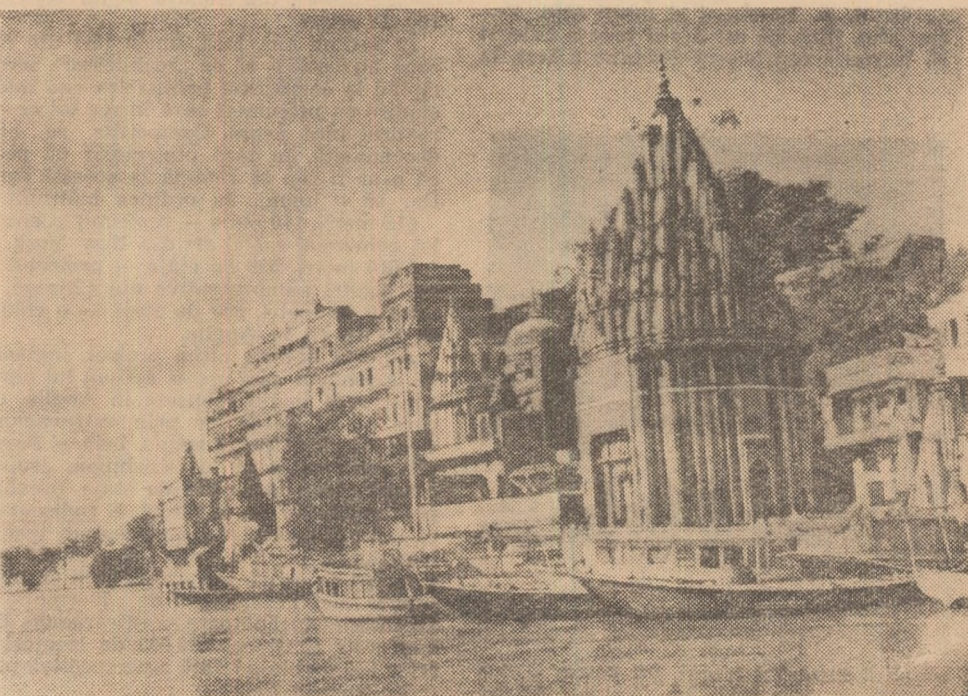
În sfîrșit, cea mai interesantă sală este camera covoarelor, împodobită de sus pînă jos cu vechi gobelinuri franceze, într-adevăr de neprețuit, care-și păstrează și astăzi intacte, prospețimea și culorile; ele înfățișează personaje semifantastice din India și Africa, cum și le imaginau pe atunci europenii. În această sală, îndărătul celor cincizeci de pupitre de lemn, se întrunea odinioară Consiliul Ordinului, iar astăzi se întrunește parlamentul statului Malta...

Înainte de a părăsi orașul, am stat multă vreme lingă splendida arcadă de piatră înălțată deasupra unei prăpastii adînci de 60 de metri. În față, în dreapta și în stînga se înălțau sumedenie de forturi puternice, cu adevărat ciclopice și turnuri crenelate, se zăreau peșteri misterioase, foșnea frunzișul unor grădini inverzite, se profilau castele splendide, ireale parcă, construite de arhitecți maltezi și italieni din secolele XVII și XVIII.

Acum un sfert de veac, totul clocețea și se cutremura pe aici; hîtle-riștii au bombardat sălbatic Malta. Între 10 iunie 1940 și ianuarie 1942 aviația germană a executat 1 300 de incursiuni aeriene. Numai în cinci zile de la sfîrșitul lui 1941 — începutul lui 1942 sirenele au dat alarma de trei sute de ori. Dar arhitecții medievali au construit atît de solid încît bombele fasciste au zgîriat numai La Valletta, fără s-o poată desfigura.

Iuri Jukov

I. Konstantinov

Vedere din Benares, centrul religios al hindușilor. Un oraș cu 1 500 de temple.

INDIA

Unitate în diversitate

India este, se știe, una dintre țările cu cea mai veche civilizație. Puține țări pot rivaliza cu ea în materie de moștenire culturală. Civilizația indiană a adus o mare contribuție la îmbogățirea tezaurului cultural al omenirii. Cu douăsprezece veacuri înainte de întemeierea Romei, pe teritoriul Indiei de astăzi existau orașe cu străzi late, bazine de înot, case cu apă curentă și canalizare. În timp ce romanii foloseau semnele lor greoaie pentru scrierea numerelor, indienii întrebunțau cifrele arabe după cum au cunoscut fracțiile și au știut să extragă rădăcina pătrată cu mult timp înainte de alte popoare.

Dar India nu e numai o țară cu străvechi tradiții culturale, ci și foarte diversă. Dacă vizitezi, bunăoară, sudul ei — și un proverb spune chiar că dacă n-ai văzut sudul țării nu poți, în genere, socoti că ai cunoscut India — și anume statul Madras (țara tamiilor, cum mai e numit), simți nu numai respirația umedă a sudului, poți nu numai să admiri splendide monumente arhitectonice și să constăți că această frumoasă regiune n-a avut aproape deloc de suferit din pricina incursiunilor străine care timp de secole au divizat nordul, ci să te convingi aievea și de această diversitate. La Madras n-a rămas nici urmă din scrierea devanagri, folosită în nord, unde e răspîndită limba hindi. Tamiilor, locuitorii statului Madras, au o limbă și o scriere proprie. De aceea la Madras, capitala administrativă a statului cu același nume, mare port la Oceanul Indian și în același timp cel mai important centru cultural din sudul Indiei, ziarele, cărțile, reclamele, filmele etc., pe scurt toate activitățile folosesc numai această limbă dravidiană.

În general, indienii vorbesc cincisprezece limbi principale, 150 „secundare” și 550 de dialecte. Nu este totuși mai puțin adevărat că circa 40 la sută din cei peste 470.000 000 de locuitori vorbesc limba hindi. Dar India nu este numai un conglomerat multinațional, ci și un conglomerat de religii: budistă, brahmană, islamică, creștină etc. Cea mai răspîndită religie este hinduismul, care se bazează pe principalele dogme ale brahmanismului și budismului, propagînd un ascetism sever, fatalismul, credința în metempsihoză.

Printre cele mai celebre monumente arhitectonice din India se numără și mausoleul Tadj-Mahal, o capodoperă din marmură albă, construită la Agra în prima jumătate a secolului al XVII-lea de Șahul Djehan. Acest mausoleu de pe malul râului Jumna, la care 20.000 de muncitori au lucrat timp de 22 de ani, e socotit a opta minune a lumii. Din păcate, însă, din alte celebre monumente arhitectonice înălțate odinioară la Agra, pe vremea cînd acest oraș era capitala imperiului mogol (din India), n-au mai rămas decît câteva. Căci, pe la începutul secolului al XIX-lea, palatele din Agra au fost bombardate de trupele coloniale engleze. Edificii unice în felul lor au fost atunci demolate de colonialiști, care au folosit piatra la construcția de cazărmi.

Șahul Djehan a mai construit și la Delhi un palat splendid, „Fortul Roșu”. În sala de onoare am văzut locul unde se afla odinioară tronul împăratului, încrustat cu pietre prețioase — rubine, diamante, smaralde și perle — care a dispărut din palat în secolul al XVIII-lea. În partea veche a orașului se mai află și alte monumente arhitectonice și istorice.

GLOBUL ÎNTRE PATRU PEREȚI

De la lume adunate

„Galeria de curiozități” — primul muzeu național al Rusiei — înființată la Sankt-Peterburg din ordinul lui Petru cel Mare și cunoscută în întreaga lume prin colecțiile ei de piese rare, constituie obiectul unui mare aflus de vizitatori. În afara numeroaselor piese adunate și expuse încă de pe vremea țarului îndrăgostit de știință, ca exponatele vestitului anatomist olandez Fredrik Ruysch, o bogată colecție teratologică (care cuprinde și o sirenă), îmbrăcăminte, ustensile și obiecte de podoba și cult aparținând unor populații siberiene sau din regiunea Uralului ca ostiicii, samoiezii, tungușii etc., culese în 1725 de expediția lui Messerschmidt, muzeul mai are și alte exponate curioase.

În 1785 colecțiile „Galeriei de curiozități” au fost îmbogățite cu roadele expediției lui Saricov și Billings care au explorat strâmtoarea Bering și litoralul nord-vestic al Americii de Nord: costume ale băștinașilor, diverse podoabe, arme și instrumente muzicale ale populațiilor din peninsula Ciucilor, precum și o sanie din Kamceatka ornată cu curele din piele de focă, extrem de ingenios construită.

Se știe că în cursul celei de-a treia călătorii a ei, expediția engleză condusă de Cook care adunase în insulele Sandwich o bogată colecție de obiecte rare a făcut escală și la Petropavlovsk, în Kamceatka. Drept recunoștință pentru ospitalitatea arătată de ruși expediția a dăruit colecția guvernatorului Bem care, la rândul lui, a oferit-o, în 1779, „Galeriei de curiozități”.

În vasele sălii ale muzeului mai pot fi admirate colecții ctnografice referitoare la eschimoși, ciugaci, tlinchiți și aleuți, la populațiile Microneziei, Polineziei și Melaneziei, alcătuite de navigatorii ruși Krusenstern, Lisianski, Golovkin, Bellingshausen și Lazarev cu prilejul călătoriilor lor în jurul lumii. De asemenea, obiecte caracteristice pentru popoarele din nord-vestul Americii, California și Brazilia, Australia și Oceania, adunate cu prilejul expedițiilor lui Vozncenski și Litke, printre care brățări din scoici, nuci de cocos și solzi, podoabe din scoartă de cocotier, splendide evantaie multicolore din penec de păsări exotice, piepteni din lemn etc., etc., care atestă ingeniozitatea respectivelor populații.

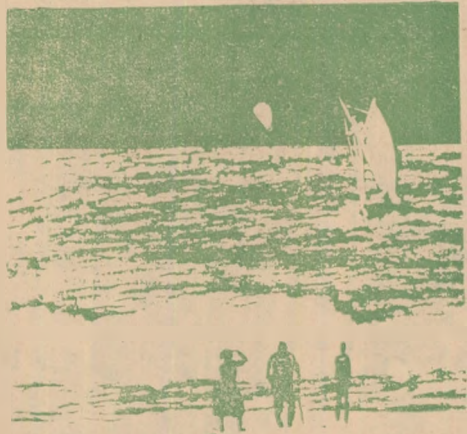
Bogatele colecții ale muzeului sînt folosite de cercetători pentru studierea culturii multor popoare de pe glob și, în același timp, sînt sursa de inspirație a multe și valoroase lucrări etnografice publicate în revista „Culegeri ale Muzeului de antropologie și etnografie”.

SINGUR ÎNTR-O BARCĂ

Oceanul

i-a oferit o șansă

Traversarea oceanului de unul singur, pe plută sau în barcă, a făcut faima multor navigatori temerari din zilele noastre: Alain Gerbault, H. Lindeman, J. Caldwell, A. Bombard și mulți alții. Puțini știu, însă, că cel dintîi care a culezat să înfrunte capriciosul Atlantic a fost, la

sfirșitul secolului trecut, un pescar danez stabilit în America, pe nume Alfred Johnson, care a străbătut oceanul pe ruta Gloucester-Liverpool.

Johnson a ieșit în larg la 16 iunie 1876, într-o barcă de fabricație proprie și aprovizionat cu alimente și apă pentru trei luni. A ajuns însă la țintă cu o lună mai devreme, la 16 august. Prin ce miracol a scăpat cu viață din furtunile cu care Atlanticul l-a întâmpinat chiar din prima zi? Cum de a rezistat ispitei de a-și împropăta forțele la bordul navelor pe care le-a înfilnit? I s-a întâmplat să nu doarmă cite cinci-șase nopți în șir, executînd adevărate acrobații pentru a-și menține barca pe valurile ce o săltau ca pe o coajă de nucă. Sau, dimpotrivă, să zacă epuizat lăsîndu-se în întregime în voia oceanului. Și totuși, „danezul nebun”, cum l-au poreclit ziarele timpului, a atins, în cele din urmă cu bine, coasta Angliei, folosînd din plin unica șansă pe care i-a oferit-o oceanul: întimplarea.

După cîteva săptămîni de odihnă, Johnson s-a imbarcat pe un vapor și a făcut cale întoarsă la Gloucester. Asaltat de reporteri, le-a declarat: „Da, am navigat singur pe Atlantic pînă la Liverpool și acum sînt în măsură să vă spun că am fost un adevărat nătărău cînd am luat această hotărîre”. Ceea ce nu-i diminuează, totuși meritul de pionier al navigației transoceanice „singuratică”.

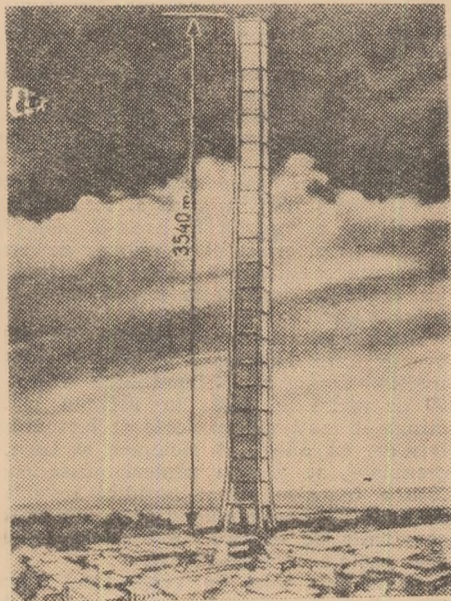
(Din „Vokrug sveta”)

SUPER ZGÎRIE-NORI

La etajul 850

Epoca construcțiilor înalte s-a născut o dată cu secolul nostru. Întîi au fost „Battery- Place Building”, cu 20 de nivele și „Metropolitan Life Building”, cu 38 de nivele, înălțate în 1908 pe insula new-yorkeză Manhattan. Le-a urmat, în 1913, „Woolworth Building”, ale cărui 60 de etaje au săltat plafonul înălțimii pînă la 240 de metri.

Apoi, New York-ul a continuat să dețină înțietatea în materie de clădiri înalte

Macheta „superorașului” cu 850 de etaje

și după primul război mondial, cînd așazișii zgîrie-nori au început să-i ademească și pe arhitecții europeni. „Empire State Building”, cu 102 etaje și o înălțime de 381 de metri, construit în 1932, a rămas pînă în zilele noastre cea mai înaltă clădire din lume. Zgîrie-norii europeni — milanezul „Pirelli” sau „Middlebank Tower”, din Londra — nu depășesc 120 de metri.

În ultimii ani, însă, unele țări din Europa au hotărît să se „reabiliteze”, participînd la competiția pentru cea mai înaltă clădire cu propuneri care întrec tot ce s-a realizat pînă acum. Competiția se află, deocamdată, în faza proiectelor (și poate că n-ar fi rău să rămînă în această fază). Dar să o luăm, în ordinea înălțimii:

412 metri, 110 etaje — proiectul „Centrul comercial mondial” din New York.

1610 metri, 528 de etaje — proiectul unei clădiri administrative din Chicago.

3540 de metri, 850 de etaje — o clădire de locuit (!) în Anglia.

Autorul acestui ultim proiect, inginerul W. Frishman, mai are la activul lui cîteva construcții înalte realizate în Anglia, dar care nu se deosebesc prin extravaganta. Ceea ce nu se poate spune, însă, și despre ultimul proiect al lui Frishman, „superorașul” vertical cu 850 de etaje, prevăzut pentru 500 000 de locuitori. E indiscutabil că autorul proiectului oferă soluții tehnice ingenioase, că n-a omis să prevadă nici terenuri de sport, magazine, școli și, bineînțeles nici mijloacele de locomoție — ascensoare încăpătoare și ultrarapide. Dar cum s-ar simți cei 500 000 de locatari ai celor 850 de etaje? Iată o perspectivă prea puțin surizătoare...

(Din „Za rubejom”)

CONFIDENȚE ȘI SPERANȚE

În clipe de grea cumpănă

23 79 00 e un telefon care aduce alinare în clipe de grea cumpănă. E instalat într-o clinică de psihiatrie din Praga și prinde glas, de obicei, după miezul-noptii.

Mă află în cabinetul medicului de gardă. E ora 0.40. Primul telefon e un caz relativ ușor. Fata are 17 ani. E profund nenorocită pentru că s-a despărțit de logodnicul ei și i se pare că viața nu mai are nici un sens. Dar e o ruptură definitivă? Sau o neînțelegere trecătoare? Cuvintele medicului o îmbărbătează și fata simte că s-a prapit, că poate să sper.

La ora două telefonul zbirnie din nou.

— Vă ascult, spune medicul. Înainte de toate liniștiți-vă. Așa... Înțeleg. Soțul dumneavoastră obișnuiește să bea. Cînd nu bea e un om foarte bun... De ce nu încercați să-l duceți la un medic care să-l vindece? Treceți pe la noi miercuri. Vă așteptăm.

Dar sînt și cazuri cînd medicul își dă seama că omul nu poate fi lăsat singur. Pacientul e invitat atunci la clinică, unde i se pune la dispoziție o cameră specială și tratamentul corespunzător.

În fiecare zi la „telefonul confidențial”, cum îl numesc locuitorii Pragăi, sună în medie 20 de persoane. Fiecare primește un sfat, o alinare. Telefoane similare funcționează și în alte orașe din Cehoslovacia. Cel din Brno, de exemplu, se numește „telefonul speranței”.

V. Balek

PROFESII

Legănat între cer și stînci

Pe stîncă, chiar în vîrf, se profilează două capete. Cei doi privesc în jos spre marea agitată, spre colții de stîncă de care se sparg valurile, spre scobiturile în piatră care adăpostesc cuiburi de păsări. Dintr-o clipă într-alta trebuie să înceapă „slalomul de munte”...

Islanda este una din cele mai mari insule din Atlanticul de Nord. Mai ales țărîmul este populat. Odinioară, primii locuitori își procurau hrana din mare și de pe stînci. Țara era înconjurată de faimoasele colonii de păsări. De altfel și astăzi în fiecare primăvară, sosesc în insulele Islandei peste 230 de specii de păsări. Islandezii au folosit dintotdeauna această crescătorie naturală de păsări; a existat chiar un fel de cooperativă de adunatori de ouă proaspete. La cuiburi pot ajunge, însă, numai cei puternici și mai ales dibaci.

„Echipamentul vîntătorilor de ouă proaspete este foarte simplu: un sac aruncat peste umăr și o frînghie mai rezistentă. Este nevoie, firește, și de un ajutor cu mușchii de fier și minte vioaie. Căci atunci cînd te lași în voia soartei, legănat între cer și pămînt, mai exact între cer și stînci abrupte în care oceanul lovește cu valuri gigantice, trebuie să știi bine că mina de la celălalt capăt al frînghiei nu va tremura.

Astăzi adunătorii de ouă se cațără pe stîncile Islandei nu numai primăvara. Se pare că pasiunea aceasta este foarte molsipitoare. De altfel și printre turiști se găsec amatori de senzații tari. „Profesiunea” strămoșească a devenit un fel de punct de atracție: cînd începi să cobori pe frînghie pareă simți că zbori și ți se taie răsufflarea!

E. Zelenko

INVENȚII

Scara spațiului

Inventatorul urcă scara invenției lui: o scară care poate fi... umflată. Atunci cînd nu e folosită, ea poate fi rulată și redusă la dimensiunile unui pachet minuscul, nu mai mare ca o cutie de chibrituri de me-naj. Dar cînd cel ce intenționează s-o folosească o umflă, ea poate atinge doi metri înălțime și susține doi oameni maturi. Originalul obiect poate fi folosit, desigur, în diferite împrejurări, dar mai cu seamă în astronomică, pentru care a și fost special concepută. Rolul ei? Să faciliteze tehnicienilor inspectarea și controlul etajelor superioare ale rachetelor cosmice. Într-adevăr, rezervorul de hidrogen al rachetelor nu comunică cu exteriorul decît printr-o mică deschizătură, de numai circa zece centimetri în diametru, așa încît o scară clasică n-ar putea pătrunde în ea. Scara care se umflă a rezolvat însă problema și se pare că cei care sînt nevoiți să apeleze la serviciile ei se arată mulțumiți.

S. Berestov

DE PRETUTINDENI

Nu, nu e farfurie zburătoare

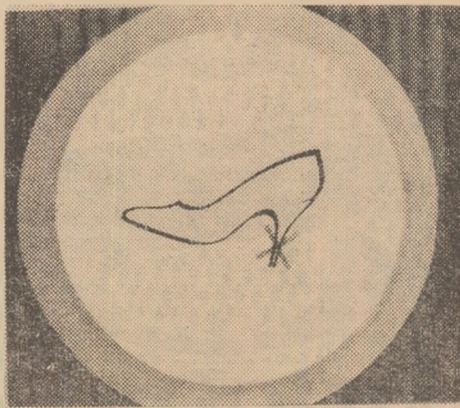
Acest ciudat fenomen aerian a apărut deasupra Poloniei. În cele 30 de minute cît s-a menținut pe cer a putut fi fotografiat și studiat de meteorologi. E vorba

de un nor de tipul „alto cumulus lenticularis”, care se formează cîteodată în regiunile muntoase, în locuri ferite de vînturi.

Spre necazul vizitatoarelor

Așa cum se vede din fotografie, „legile de circulație” ale muzeului parizian

Luvru sînt drastice: tocul cui nu are acces în muzeu.

Poșta medicului

ELEONORA P. — Brăila: Nu toate cazurile de boli cu număr crescut de leucocite și cu modificări ale formulei leucocitare sînt leucemii; există stări leucemoide care însoțesc o serie de boli ca: tuberculoza cu evoluție acută, septicemia meningococică, tuberculoza splinei, difteria etc. Slăbirea leucemoide dispar o dată cu vindecarea bolii pe care au însoțit-o.

GABRIELA — Sinaia: 1) Pentru un obraz cu pielea iritată și congestionată sînt necesare îngrijiri mai „laborioase”. Spălați obrazul zilnic cu lapte fierț și răcit, apoi clătiți cu apă rece (dar pe care ați fierț-o în prealabil adăugîndu-i o linguriță de bicarbonat de sodiu). O dată sau de două ori pe zi, faceți comprese decongestionante timp de 15—20 minute cu ceai de mușeșel rece. Evitați folosirea apei foarte calde sau foarte reci. 2) Dacă observați un început de cuperoză este bine să consultați un medic.

I. M. — Tr. Severin: 1) Pentru decolorarea părului puteți folosi următoarea formulă: Rp. perhidrol 20 g + apă 20 g + săpun praf pînă obțineți o spumă. Ungeți întîi pielea cu cremă grasă sau vaselină pură și apoi aplicați decolorantul. 2) Ridurile pe care le aveți sînt „riduri de expresie” și nicicum riduri datorate vârstei. Crema pe care o cereți se compune din ceară de albine 15 g + unt de cacao 10 g + ulei de arahide 40 g + apă distilată 10 g + tinctură benzoe 1 g.

ISTUDOR I. — București: Medicina modernă consideră importantă, din principiu, obținerea rezultatelor bune prin doze minime. Mai ales în tratamentul cu digitală este valabil adagiul: „Prea puțin nu ajută cu nimic, prea mult e primejdios și nu ajută de asemenea”. În orice caz, consultați mereu medicul și ferii-vă de o supra-digitalizare.

LĂCRĂMIOARĂ C. — Cluj: Nu ne putem da seama din cele relatate de dv. care este situația. Vă recomandăm să consultați un medic endocrinolog.

H. G. — Oradea: Am publicat recent în pagina noastră un articol despre „Combaterea mătreii”. Cereți colecția revistei.

IZDRĂILĂ IOAN — Orăștie; A. SANDU — com Urlu; A. VEREȘ — Satu Mare: Răspunsul privitor la acțiunile plantei aloe l-am publicat în pagina noastră acum două săptămîni.

GABRIELA, MARIA, ELENA. — București: 1) Cremă nutritivă pentru ten uscat, cu tendință la riduri și exfoliere: Rp. Lanolină anhidr. 20 g + Butyr cacao 10 g + Stearină 10 g + Oleum olivar. conserv. 60 g + Colesterină 1 g + Vitamina A ol fiole n II + Pantotenat de calciu fiole n. V. 2) O mască cosmetică pentru tonifierea tenului: se amestecă un gălbenuș de ou cu coajă de lămîie sau de portocală (frecate), se lasă jumătate de oră într-un pahar acoperit, se adaugă o linguriță de ulei și o lingură de miere fluidă. 3) Pentru tenul seboreic recomandăm o soluție apoasă de trietanolamină 10%, ca loțiune pentru față. După spălarea feței cu apă caldă și săpun, aplicare de: Tigenol 2 g + Sulf precip. 5 g + Oxid de zinc 10 g + Talc 10 g + Glicerina pură 20 g + Spir. rectific. (70% ad. 100 g) 4) Masajele faciale sînt întru totul recomandabile. Vă urăm spor la muncă pe ogoare și recoltă bună!

I. SUHACIOV — Alexandria: Trebuie să consultați un oftalmolog și un dermatolog intrucit s-ar putea să fie ori o blefarită cronică, însoțită de căderea cililor (madaroză), ori o peladă a genelor.

C. CĂLIN CHIȚOC — Vaslui: După părerea noastră, suferiți de o bronșită astmatiformă în legătură cu emfizemul pulmonar. Vă recomandăm Trecid, 6 comprimate zilnic. 2) Ținînd seama de vîrsta dv. înaintată, găsim dimpotrivă contraindicat „leacul” despre care ne întrebați. 3) Ochelari potriviți nu pot fi prescriși decît pe bază de consult medical. 4) Sub formă de infuzie (1,5-2,5‰), frunzele uscate de visc au acțiune hipotensivă și diuretică. În cantități supradozate, viscul este însă toxic, putînd provoca moartea, prin oprirea inimii și a respirației.

BULAICHI ANA — Timișoara: În asemenea cazuri, masajele abdominale executate de două ori pe săptămînă de către o masează calificată constituie cel mai bun tratament. De asemenea, moderație în consumarea de glucide (piine, făinoase, dulciuri) și grăsimi!

P. P. C. — Timișoara: 1) În tratamentul faringitelor cronice sînt indicate: aspirina, piramidolul, penicilina V (1 comprimat la patru ore). Local, comprese calde sau alcoolizate în jurul gîtului, gargarisme cu bicarbonat de sodiu sau cu ceai de mușeșel, eventual atingeri ale mucoasei de 1-2 ori pe zi cu soluție de albastru de metilen. 2) Pentru barba aspră utilizați o lamă fină sau, mai bine, briciul. Cînd vă zgîriați, folosiți imediat creionul hemostatic și piatra de alaun. Dezinfecția cu spirt sanitar, aplicarea de cremă Nivea și de pudră sînt obligatorii. 3) Sînt tulburări de circulație periferice, la care vă recomandăm o cură mai prelungită de Tolazolin, 3-4 comprimate pe zi, începînd cu 1/4 comprimat pe zi pentru testarea toleranței individuale. 4) Pentru oboseala memoriei: Glutaron 10-12 drageuri zilnic și Remineron, 3 lingurițe pe zi.

I. E. — București: Pînă în momentul de față nu există un tratament specific în peladă, pentru că nici cauza acestei boli care provoacă căderea părului nu este cunoscută. Ca tratament general se prescriu sedative, glicerofosfat de calciu, vitamina B₁ și B complex, acid pantotenic, drojdie de bere. Local, se întrebuintează fricțiuni cu loțiuni alcoolice cu rezorcină 1-2%, cu crisarobină 5% sau iod, sub formă de tinctură de iod. Se mai recomandă iradiere cu raze ultraviolete în doze eritematoase și infiltrații ale placardului lipsit de păr cu o soluție de novocaină 1%. Printre cele mai noi mijloace de tratament, vă amintim și curele de vitamina H₃ în injecții intramusculare cu 5 ml de vitamină H₃, administrînd, timp de 4 săptămîni, săptămînal 3 injecții. După seria de 12 injecții se face o pauză de 10 zile, după care se repetă seriile în același ritm de 4-5 ori, pînă ce crește din nou părul.

SCHORNIG RUDOLF — Timișoara: Din cele relatate de dv. sîntem de părere că intervenția chirurgicală sub protecția antibioticilor (streptomycină) este singura cale pentru o vindecare a bolii de care suferiți.

Nectarul de fructe păstrează conținutul de vitamine și aroma fructelor proaspete.

NECTAR DE FRUCTE

GUTUI, CAISE, PIERSICI

De vînzare la unitățile Alimentara, cofetării și centrele de răcoritoare

Preferăți confecțiile executate de fabrica

STEALA ROȘIE SIBIU

ELEGANTE DURABILE IEFTINE

Costume bărbătești și pentru adolescenți. Impermeabile în diferite modele și țesături

Cooperativa ELECTRO-BOBINAJUL

București, str. Ghiociei nr. 20, raionul 1 Mai

— Telefon 11.46.80, 11.46.88, 12.35.94, —

fabrică și livrează, fără repartiție, următoarele produse electrotehnice:

- electromotoare monofazice și trifazice pînă la 0,55 kW.
- electromotoare 120 V și 220 V. 70 W pentru mașini de cusut
- polizoare monofazice și trifazice cu două capete.
- ventilatoare axiale 120 V și 220 V. diametrul paletelor 300 mm.
- transformatori pînă la 50 KVA.
- transformatori pentru reclame luminoase cu neon.
- balasturi de 40 W. 250 W. și 400 W-220 V.
- injectoare monofazice și trifazice pentru combustibil lichid.
- corpuri de iluminat pentru tuburi fluorescente, becuri cu mercur etc., de toate tipurile, etanșe, neetanșe etc. — pentru iluminatul public, iluminatul încăperilor de lucru etc.
- sonerii polarizate de alarmă (tip P.C. 7) 220 V.c.a.
- releu de tensiune accidentală pentru prevenirea accidentelor electrice la mașini-unelte.
- regulator de tensiune 24 V—30 W și 1200 W.
- electromagnet avans rapid 25 kg. 30 mm cursa.
- declanșator final basculant 6 A. 500 V.
- întrerupător comandă distanțată.
- ciocanele electrice pentru lipit, 120 V și 220 V. 80 W.
- rezistențe pentru ciocane de lipit (120 V și 220 V 80 W — piese de schimb).
- hupe de semnalizare.
- plăci și perii din cărbune și bronz grafitat.
- antene de cameră.
- bobine audion.
- condensatori variabili.

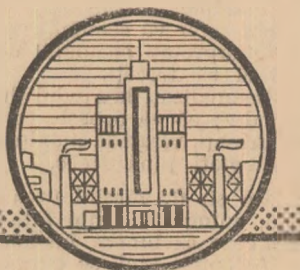
In ateliere specializate se rebobinează, transformă și verifică electromotoare, alternatoare, transformatori, aparataj auto, dinamuri, releu, reostate de pornire și excitație, automate, de protecție etc.

In atelierul de turnătorie se execută lucrări de turnătorie din aluminu și bronz.

In atelierul de reizolări se reizolează conductori electrici cu bumbac.

COMBINATUL CHIMIC FĂGĂRAȘ

telefon 207

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ

CU REPARTIȚIE

- Bachelite diferite
- Rășini fenol formaldehidice
- Sulfit și sulfat de sodiu produse secundare de la fabricarea fenolului

FĂRĂ REPARTIȚIE

- Acid sulfuric 70% recuperat
- Azotat de sodiu
- Sulfat de amoniu
- Nitrobenzen
- Ortonitrotoluen
- Aminoplast praf
- Cornoplast praf pentru nasturi

PENTRU CONDUCATORII AUTO

Da sau nu?

Văd și știți dacă sînteți un șofer bun? Puneți-vă cele zece întrebări pe care le găsiți mai jos și răspundeți repede (dar nu pe răspundite!) notînd unele sub altele numărul întrebării și litera ce reprezintă răspunsul: a, b sau c (de exemplu 1-b, 2-a ș.a.m.d.). Apoi consultați tabela pe care sînt evaluate răspunsurile. Puneți în dreptul fiecărui răspuns cifra corespunzătoare, adunați tot ce ați obținut și veți vedea cum stați!

- Șoseaua este foarte aglomerată. Deodată mașina dumneavoastră face o pană de cauciuc, dar nu aveți unde să opriți pentru a schimba roata. Cum procedați?
  - Circulați mai departe, riscînd să sacrificiați anvelopa și geanta.
  - Vă opriți și schimbați repede roata.
- Mașina dumneavoastră s-a împotmolit în nisip. Cum ieșiți de acolo?
  - Cu viteza întâia.
  - Cu viteza a doua.
- Știți să corectați derapajul anterior și posterior?
  - Numai pe cel anterior.
  - Numai pe cel posterior.
  - Nici pe unul, nici pe altul.
  - Pe amîndouă.
- Circulați cu viteza de 75 km/h și vreți să depășiți o mașină care circulă cu 60/h. Dar deodată observați linia albă ne-

vizor observați că vă ajunge din urmă o mașină. Cum procedați?

- Schimbați viteza și îi faceți loc să vă întreaacă.
- Continuați să mergeți cu aceeași viteză.

EVALUAREA RĂSPUNSURILOR

- 1.a=5, b=0;
2.a=0, b=5;
3.a=3, b=3, c=0, d=5;
4.a=0, b=5, c=0;
5.a=0, b=0, c=5;
6.a=0, b=5, c=0;
7.a=0, b=0, c=5;
8.a=5, b=0, c=0;
9.a=0, b=5;
10.a=5, b=0.

Prin urmare, cel mai bun conducător auto va totaliza 50 de puncte. Și acum, fiecare să aprecieze singur cit e de pregătit.

(Din „Nedelea“)

PROBLEMELE NOASTRE ZILNICE

Experiențe în bucătărie

Munca migăloasă a gospodinelor la bucătărie a devenit obiect de studiu la Institutul de estetică a tehnicii din Moscova. Și anume, această instituție nou creată cu scopul de a înfrumuseța mediul în care lucrează omul și-a propus să găsească o formulă de aranjament a mobilierului și inventarului de bucătărie care să economisească timpul femeilor și să le scutească de prea multă mișcare.

Înfrădețăr, s-ar părea că nu-i mare lucru să aranjezi bucătăria. Dar s-a dovedit că femeile pierd acolo mai mult timp decît în fabrică. Explicația e simplă: în fabrică au totul la îndemînă, pe cînd în bucătărie fac sute de pași și de mișcări inutile.

Ajunșind la această concluzie, Institutul de estetică a tehnicii a făcut experiențe cu scopul de a alege cea mai potrivită variantă de aranjament, pentru economia de timp și de mișcare. Obișnuitele obiecte de uz casnic — masa, chiuveta, aragazul, frigiderul — s-au plimbat în consecință de cîteva ori în spațiul care îl reproducea pe acela al unei bucătării obișnuite, pînă și-au găsit locul.

Ca în orice experiență, au existat și „subiecți” — de sex feminin, bineînțeles — care au preparat mîncare, au pus și strîns masa, au spălat vasele, adică au făcut tot ce face o gospodină. În acest timp, aparate de precizie au înregistrat numărul gesturilor lor, iar niște papuci speciali, care lăsau urme pe podea, au permis să se măsoare lungimea distanțelor străbătute.

Care au fost concluziile? Cel mai bine și mai ușor s-a lucrat în condițiile cînd frigiderul-masă, aragazul, chiuveta și dulăpiorul de vase erau grupate în aceeași zonă, astfel încît gospodina improvizată a scos carnea din frigider, a spălat-o în chiuvetă, a împărțit-o în porții pe masă, apoi a pus-o la foc — adică a executat cinci operații, făcînd un singur pas!

Dar iată și cifrele, așa cum au fost înregistrate de aparate: gospodina a ridicat de 15 ori mîinile cu alimentele și cu vasele, s-a aplecat de 7 ori, a făcut 13 mișcări cu mîna stîngă și 85 cu dreapta. Ca să pună masa și să strîngă vasele murdare a făcut 30 de metri. Ca să vă convingeți că nu este mult, vom preciza că, în alte variante, această cifră ajungea la 138 metri!

Prin urmare, dacă condițiile vă permit, aranjați-vă bucătăria „inteligent”, în așa fel încît să vă reduceți efortul și timpul petrecut în ea.

DISCIPLINA TRUPULUI

De la vorbe la fapte

Celor care, citînd articolele „Mic tratat de gimnastică”, „Ritmul zilei” și „Arta și știința relaxării” au hotărît să ne urmeze sfaturile, le oferim material suplimentar pentru ca să poată trece de la vorbe la fapte. Recomandările și exercițiile pe care le indică aici cei doi autori, V. Zafiorski și A. Kulakov, sînt destinate inviorării de dimineață. În legătură cu ceea ce trebuie să facem pentru relaxare seara, vom reveni într-un număr viitor.

Indicația de bază: măriți sarcina fizică treptat. Începeți cu exerciții ușoare, apoi treceți la altele mai complicate. Moleșala somnului nu dispăre imediat, mai ales dacă n-ați dormit suficient. De aceea fiți prudenți. Nu executați imediat ce v-ați sculat exerciții care să forțeze brusc activitatea organismului și să solicite prea mult sistemul cardiovascular. Dacă exercițiile sînt executate în poziție culcat, solicitarea e mai mică. Inima este, în definitiv, o pompă care distribuie șingele în organism; atunci cînd omul e culcat șingele nu mai trebuie transportat „la etaj”. Faceți, deci, primele exerciții în pat, cum v-ați trezit.

Nu uitați că după somn mobilitatea articulațiilor e scăzută. Pentru a o restabili, se recomandă exerciții cu următoarea succesiune: întii o singură mișcare (la „unu” aplecare în față, la „doi” revenire), apoi mișcări „elastice” pe patru comenzi (adică la „trei” vă aplecați încă o dată în față și la „patru” reveniți) și numai după aceea mișcări care să forțeze articulațiile.

După somn, în diferite părți ale organismului se observă fenomene de stagnare, în special a lichidului cefalo-rahidian. De aceea includeți neapărat exerciții pentru

elasticitatea coloanei vertebrale (aplecări, răsucire de trunchi ș.a.m.d.). Cel mai scurt complex poate consta din numai trei exerciții: aplecări în spate, în față, răsuciri de trunchi.

Nu faceți toate viața unul și același complex. Dar nici nu schimbați prea des exercițiile. Un complex poate fi folosit 4-8 săptămîni.

Pentru a antrena toate părțile corpului, construiți-vă programul de complexe pe așa numitele „cuartete” — adică grupuri de cîte patru exerciții, care acționează asupra anumitor zone. Un „cuartet” arată cam așa:

1) exerciții pentru mîini, 2) exerciții pentru corp, 3) exerciții pentru picioare, 4) exerciții cu acțiune generală.

Gimnastica trebuie încheiată cu hidroterapie. Apa rece inviorează, dă o stare de bună dispoziție și căleşte organismul.

Iată un model de complex:

I. EXERCITII ÎN POZIȚIA CULCAT

- Ridicați încet mîinile și arcuind pieptul, respirați adînc.
- Rotiri de gleznă, în ambele sensuri.
- Faceți „podul” sprîjinindu-vă în tălpi, în mîini și în cap.
- Cu mîinile peste cap apucați-vă de tăblia patului. Încordați mușchii ca și cum ați ridica sau ați strînge ceva.
- Îndoiiți alternativ picioarele, apăsînd cu mîinile genunchiul pe piept.
- Culcați pe burtă, arcuiți trupul.

II. EXERCITII DE BAZĂ

Primul „cuartet”

- Arcuirea trupului cu mișcarea în sus a brațelor întinse.
- Răsuciri de trunchi, cu brațele pe șolduri.
- Ridicarea picioarelor în față și lateral.
- Picioarele depărtate, brațele în lături. Atingeți cu mîna dreaptă degetele piciorului stîng. Același lucru cu cealaltă mînă.

Al doilea „cuartet”

- Describeți cercuri cu brațele în ambele sensuri.

- Lăsări pe vine pe toată talpa.
- Aplecări consecutive în față. Mîinile pe șolduri.
- Exerciții de fandare. Lăsați-vă cu toată greutatea pe piciorul respectiv.

INIȚIATIVE

C. T. C.

Ziua întâia

Discursurile rostite la inaugurare au fost scurte și spirituale, lipsite de ton oficial. În felul acesta s-a făcut simțit chiar de la început stilul particular al clubului nou născut — caracterul lui independent, vesel și comunicativ. Fiindcă C.T.C. este un club, și anume Clubul tineretului creator din Moscova.

Evenimentul înființării lui a fost salutat de actori ai teatrelor din Moscova, de la cel Mare la cel Mic, de aviatori, filologi, arhitecți etc. I s-a urat:

Celebrul pilot de încercare Gheorghe Mosolov: — Zbor norocos.

Doctorul în științe filologice Zinovi Papernii: — Umor.

Arhitectul Savva Brodski, autorul proiectului clubului: — Inspirație.

Și tot Brodski a înmînat tînărului literat David Markiș, directorul clubului, o uriașă cheie simbolică, ale cărei dimensiuni obligă la o activitate de mari proporții.

Clubul va avea în total 100 de membri permanenți: 75 de artiști sau literați profesioniști și 25 de tineri din întreprinderi

Cheia clubului își ocupă locul de onoare

și instituții care și-au încercat forțele în artă. În plus se vor acorda 100 de bilete — invitații pe termen de un an. Invitații nu vor fi neapărat tineri, ci și dintre cei care au ce spune tineretului.

Telul pe care și-l propune clubul este să-i ajute pe debutanții în literatură și artă prin diferite mijloace: seminare, discuții la o ceașcă de cafea, întâlniri cu oameni interesanți.

Deviza clubului este: libertate de acțiune, improvizatie. C.T.C. încă n-are tradiții. Ele urmează abia să fie create. Dar are un „lord-conservator”, înveșmîntat în mantie neagră: tînărul matematician Vladimir Zolotariov.

A. Arhipenko